

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
SANAT VE TASARIM ANASANAT DALI

KIBRIS ARKAİK DÖNEM KUŞ MOTİFİNİN
SERAMİK TABAKLARDA YORUMU

DOKTORA TEZİ

Alihan YONUK

Lefkoşa
Ocak, 2022

ALİHAN YONUK

KIBRIS ARKAİK DÖNEM KUŞ MOTİFİNİN
SERAMİK TABAKLARDA YORUMU

DOKTORA TEZİ

2022

**YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
SANAT VE TASARIM ANASANAT DALI**

**KIBRIS ARKAİK DÖNEM KUŞ MOTİFİNİN
SERAMİK TABAKLARDA YORUMU**

DOKTORA TEZİ

Alihan YONUK

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Hüseyin ÖZÇELİK**

**Lefkoşa
Ocak, 2022**

Onay

Alihan YONUK tarafından hazırlanan “**Kıbrıs Arkaik Dönem Kuş Motifinin Seramik Tabaklarda Yorumu**” başlıklı tez, kapsam ve nitelik açısından kalite standartlarına uygunluğu ile ilgili Sanat ve Tasarım Anasanat Dalında Doktora Tezi olarak 17.01.2022 tarihinde kabul edilmiştir.

Bu Tez Savunma Sınavı Online gerçekleşmiştir. Jüri üyeleri olurlarını sözlü olarak beyan etmişlerdir.

Jüri Üyeleri	Adı – Soyadı	İmza
Juri Başkanı:	Prof. Dr. Erdal Aygenç	
Juri Üyesi:	Prof. Dr. Vüsal Bağirov	
Juri Üyesi:	Doç.Dr. Olcay Boratav	
Juri Üyesi:	Yrd. Doç. Dr. Evrim Ergün	
Danışman:	Doç.Dr. Hüseyin Özçelik	

Anasanat Dalı Başkanı Onayı

...../...../20...

.....

Ünvan, Ad-Soyad

Anasanat Dalı Başkanı

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Onayı

...../...../ 20...

Prof. Dr. Kemal Hüsnü Can Başer

Enstitü Müdürü

Etik İlkelerle Uygunluk Beyanı

Bu tezin içinde sunduğum verileri, bilgileri ve belgeleri akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce, sonuç ve bilgilere bilimsel etik kurallar gereği olarak eksiksiz şekilde uygun atıf yaptığımı ve kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

Alihan YONUK

08/01/2022

Teşekkür

Bu çalışmam sürecinde her anlamda yardımlarını esirgemeyen danışman hocam Sayın Doç. Dr. Hüseyin ÖZÇELİK' e, tez yazım aşamasında ve kurgusunda deneyimlerinden yardım aldığım ve manevi desteklerini her an yanımda hissettiğim Prof. Dr. Aysun ALTUNÖZ'e, Dr. Öğrt. Üyesi Derviş Emre ERCAN ve kızım Sepya YONUK' a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Alihan YONUK

Özet

Kıbrıs Arkaik Dönem Kuş Motifinin Seramik Tabaklarda Yorumu

Yonuk, Alihan

Doktora, Sanat ve Tasarım Anasanat Dalı

Ocak, 2022, 108 sayfa

M.Ö. 10.000 yıllarına dek uzanan Kıbrıs adasının, birçok kültürden etkilendiği bilinmektedir. Özellikle Yunan, Anadolu, Girit, Doğu ve Ege kültürlerinin yansımaları günümüze dek uzanmaktadır. Bunlardan birisi ve belki de hiç sözü edilmeyen, süsleme sanatları içinde eski çağlardan beri sıkça kullanılmış olan “Kıbrıs Arkaik Dönem Kuş” motifidir.

Kıbrıs’ın kültürel değerleri arasında yer alan ve küp, testi ve benzeri kaplarda süsleme ögesi olarak kullanılan kuş motiflerinin, tarihsel süreç içerisinde geçirdiği biçimsel değişimin vurgulandığı bu çalışmada unutulmaya yüz tutmuş kültürel ve sanatsal değere sahip Kıbrıs arkaik dönem kuş motifi modern bir dille yeniden yorumlanarak literatüre kazandırılması hedeflenmiştir. Beraberinde sanatçının dünyasında yeniden anlam kazanan Kıbrıs arkaik dönem kuş motifleri seramik tabaklar üzerinde birer sanat objesine dönüştürülürken kullanım nesnesi olan seramik tabaklar da işlev bozumuna uğrayarak sanat nesnesi özelliği kazanmıştır. Böylece köklü bir tarihsel deneyimi olan Kıbrıs adasının tarihi coğrafi turistik değerlerinin yanı sıra farklı bir özelliğine de vurgu yapılarak sanat tarihindeki yeri pekiştirilmiştir.

Bu amaçla 19 adet farklı boyutlarda seramik tabaklar üzerine kazıma tekniği kullanılarak yeniden yorumlanan arkaik dönem Kıbrıs kuş motifleri Avanos kili kullanılarak tornada şekillendirilen tabak formuna işlenmiştir. 950°C’de bisküvi pişirimi yapılmış, bazı noktalarda renkli ve şeffaf sır kullanılarak renklendirilmiştir.

.Anahtar kelimeler: motif, seramik, arkaik, kıbrıs, kuş

Abstract

The Interpretation of the Cyprus Archaic Bird Motif on Ceramic Plates

Yonuk, Alihan

PhD, Department of Art and Design

January 2022, 108 pages

It is known that the island of Cyprus, which dates back to 10,000 B.C., has been influenced by many cultures. Especially the reflections of Greek, Anatolian, Cretan, eastern and Aegean cultures extend to the present day. One of them is the "Cyprus Archaic Period Bird" motif, which has been used frequently since ancient times in ornamental arts, which is perhaps never mentioned.

In this study, which emphasizes the stylistic change of the bird motifs, which are among the cultural values of Cyprus and used as ornaments in jars, jugs and similar vessels, in the historical process, the Cyprus archaic period bird motif, which has a cultural and artistic value that has been forgotten, has been reinterpreted in a modern language and entered the literature. aimed at gaining. While Cyprus archaic bird motifs, which gain a new meaning in the artist's world, are transformed into art objects on ceramic plates, ceramic plates, which are objects of use, will also become an art object by decomposing. Thus, by emphasizing a different feature of the island of Cyprus, which has a deep-rooted historical experience, as well as its historical geographical touristic values, its place in the history of art will be reinforced. For this purpose, archaic period Cyprus bird motifs reinterpreted on 19 different sizes of ceramic plates were taken on a lathe using Avanos clay, shaped by hand interventions, biscuit fired at 950°C, and colored using colored and transparent glaze at some points.

Keywords: motif, ceramic, archaic, cyprus, bird

İçindekiler

Onay	I
Etik İlkelere Uygunluk Beyanı	II
Teşekkür.....	III
Özet	IV
Abstract	V
İçindekiler	VI
Şekiller Listesi.....	VIII
Kısaltmalar	X
BÖLÜM I.....	1
Giriş.....	1
Problem Durumu	1
Araştırmanın Amacı	1
Araştırmanın Önemi.....	2
Sınırlılıklar	2
Yöntem.....	2
BÖLÜM II.....	3
Arkaik Dönem.....	3
Arkaik Dönem Kıbrıs.....	4
BÖLÜM III	7
Arkaik Dönem Seramik Sanatı.....	7
Arkaik Dönem Seramik Bezeme Teknikleri	10
Linear Teknik	10
Siluet Teknik	11
Siluet Rezerve Teknik	12
Rezerve Teknik	12
Siyah Figür Teknik.....	14
Kırmızı Figür Teknik	14
Siyah Firnisli Teknik.....	15
Terra Sigillata Teknik	16
Arkaik Dönem Kıbrıs Seramik Sanatı.....	17
BÖLÜM IV	19
Motif ve Kuş Motifi	19
Sanat ve Motif İlişkisi	19

Tarihte Kuş Figürü ve Sembolik Anlamı	22
Arkaik Dönem Kıbrıs Kuşu Motifi	28
Çağdaş Seramik Uygulamalarda Kuş Motifi Kullanımları	31
BÖLÜM V	42
Uygulama Çalışmaları.....	42
Adada-1	42
Adada-2	44
Adada-3	45
Adada-4	46
Adada-5	48
Adada-6	49
Dalga-1	51
Dalga-2	52
Dalga-3	54
Dalga-4	56
Köpük-1	57
Köpük-2	59
Kuşlar-1	60
Kuşlar -2	62
Kuşlar-3	63
Kuşlar-4	65
Kuşlar-5	66
Kuşlar-6	67
Kuşlar-7	68
BÖLÜM VI	71
Sonuç	71
Kaynakça	73
İntihal Raporu	75
Özgeçmiş	76

Şekiller Listesi

Şekil 1 Geç Korint Siyah Figür	8
Şekil 2 Resim Klasik Dönem	8
Şekil 3 Helenistik Dönem	9
Şekil 4 Linear Teknik	11
Şekil 5 Siluet Teknik.....	11
Şekil 6 Siluet Rezerve Teknik.....	12
Şekil 7 Rezerve Teknik	13
Şekil 8 Siyah Figür Teknik	14
Şekil 9 Kırmızı Figür Teknik	15
Şekil 10 Siyah Firnisli Teknik.....	16
Şekil 11 Terra Sigillata Teknik	16
Şekil 12 Kuş Motifleri Örnekleri	21
Şekil 13 Yaşam Ağacı.....	21
Şekil 14 Chauvet Mağarası'ndaki puhu betimi	23
Şekil 15 Tunç Çağı Çizim Örneği.....	24
Şekil 16 Urmiye Çanak Çömleğinde Kuşlar (Anadolu Medeniyetleri Müzesi)	24
Şekil 17 Kuş Figürlü Bezemeli Çanak, Maşathöyük, Frigler	25
Şekil 18 Kubad Abad Küçük Saray çevresinde bulunan sıraltı tekniğindeki Çinilerle tasarlanan duvar kompozisyonu	26
Şekil 19 Kubad Abad Büyük Saray Karatay Müzesi Göğsünde es-sultan yazan çift başlı kartal figürü, bulunan sıraltı tekniğinde yıldız çini	26
Şekil 20 Sır altı, İznik Tabağı, 16. yy. Portekiz, Gulbenkian Koleksiyonu	27
Şekil 21 Lentoid flask Cypro-Geometric I.....	29
Şekil 22 Arkaik Dönem Kıbrıs Kuş Motifi 1	29
Şekil 23 Arkaik Dönem Kıbrıs Kuşu Motifi 2	30
Şekil 24 Arkaik Dönem Kıbrıs Kuşu Motifi 3	30
Şekil 25 Erдің Bakla Seramik Form.....	32
Şekil 26 Antik İdol Heykel	33
Şekil 27 Antik Yunan Kadın İdolü	33
Şekil 28 Tarih Öncesi İdol Heykel (Kıbrıs Müzesi)	34
Şekil 29 İbis Kuşu	34
Şekil 30 Kuş Tanrıçaları.....	35
Şekil 31 Su Kuşu.....	35
Şekil 32 Erдің Bakla Heykel Örnekleri.....	35
Şekil 33 Derman Çeşmesi	36
Şekil 34 Boticelli'nin "Venüs'ün Doğuşu	37
Şekil 35 Derman Çeşmesi (.....	37
Şekil 36 Hamiye Çolakoğlu Eserleri.....	38
Şekil 37 Jale Yılmabaşar 1	39
Şekil 38 Jale Yılmabaşar 2	39
Şekil 39 Jale Yılmabaşar 3.....	40
Şekil 40 Adada 1 Adlı Seramik Tabak.....	43
Şekil 41 Adada 1 Adlı Seramik Tabak Detay 1	43
Şekil 42 Adada 1 Adlı Seramik Tabak Detay 2	
Şekil 43 Adada 2 Adlı Seramik Tabak	44
Şekil 44 Adada 2 Adlı Seramik Tabak Detay 1	45
Şekil 45 Adada 2 Adlı Seramik Tabak Detay 2	45
Şekil 46 Adada 3 Adlı Seramik Tabak.....	45
Şekil 47 Adada 3 Adlı Seramik Tabak Detay 1	46

Şekil 48 Adada 3 Adlı Seramik Tabak Detay 2	46
Şekil 49 Adada 4 Adlı Seramik Tabak.....	47
Şekil 50 Adada 4 Adlı Seramik Tabak Detay 1	47
Şekil 51 Adada 4 Adlı Seramik Tabak Detay 2	47
Şekil 52 Adada 5 Adlı Seramik Tabak.....	48
Şekil 53 Adada 5 Adlı Seramik Tabak Detay 1	49
Şekil 54 Adada 5 Adlı Seramik Tabak Detay 2	49
Şekil 55 Adada 6 Adlı Seramik Tabak.....	50
Şekil 56 Adada 6 Adlı Seramik Tabak Detay 1	50
Şekil 57 Adada 6 Adlı Seramik Tabak Detay 2	50
Şekil 58 Dalga 1 Adlı Seramik Tabak.....	51
Şekil 59 Dalga 1 Adlı Seramik Tabak Detay 1	52
Şekil 60 Dalga 1 Adlı Seramik Tabak Detay 2	52
Şekil 61 Dalga 2 Adlı Seramik Tabak.....	53
Şekil 62 Dalga 2 Adlı Seramik Tabak Detay 1	53
Şekil 63 Dalga 2 Adlı Seramik Tabak Detay 2	53
Şekil 64 Dalga 3 Adlı Seramik Tabak.....	54
Şekil 65 Dalga 3 Adlı Seramik Tabak Detay 1	55
Şekil 66 Dalga 3 Adlı Seramik Tabak Detay 2	55
Şekil 67 Dalga 4 Adlı Seramik Tabak.....	56
Şekil 68 Dalga 4 Adlı Seramik Tabak Detay 1	57
Şekil 69 Dalga 4 Adlı Seramik Tabak Detay 2	57
Şekil 70 Köpük 1 Adlı Seramik Tabak	58
Şekil 71 Köpük 1 Adlı Seramik Tabak Detay 1.....	59
Şekil 72 Köpük 1 Adlı Seramik Tabak Detay 2.....	59
Şekil 73 Köpük 2 Adlı Seramik Tabak	59
Şekil 74 Köpük 2 Adlı Seramik Tabak Detay 1.....	60
Şekil 75 Köpük 2 Adlı Seramik Tabak Detay 2.....	60
Şekil 76 Kuşlar 1 Adlı Seramik Tabak	60
Şekil 77 Kuşlar 1 Adlı Seramik Tabak Detay 1	61
Şekil 78 Kuşlar 1 Adlı Seramik Tabak Detay 2	61
Şekil 79 Kuşlar 2 Adlı Seramik Tabak	62
Şekil 80 Kuşlar 2 Adlı Seramik Tabak Detay 1	63
Şekil 81 Kuşlar 2 Adlı Seramik Tabak Detay 2	63
Şekil 82 Kuşlar 3 Adlı Seramik Tabak	64
Şekil 83 Kuşlar 3 Adlı Seramik Tabak Detay 1	64
Şekil 84 Kuşlar 3 Adlı Seramik Tabak Detay 2	64
Şekil 85 Kuşlar 4 Adlı Seramik Tabak	65
Şekil 86 Kuşlar 4 Adlı Seramik Tabak Detay 1	66
Şekil 87 Kuşlar 4 Adlı Seramik Tabak Detay 2	66
Şekil 88 Kuşlar 5 Adlı Seramik Tabak	67
Şekil 89 Kuşlar 5 Adlı Seramik Tabak Detay 1	67
Şekil 90 Kuşlar 5 Adlı Seramik Tabak Detay 2	67
Şekil 91 Kuşlar 6 Adlı Seramik Tabak	68
Şekil 92 Kuşlar 6 Adlı Seramik Tabak Detay 1	68
Şekil 93 Kuşlar 6 Adlı Seramik Tabak Detay 2	68
Şekil 94 Kuşlar 7 Adlı Seramik Tabak	69
Şekil 95 Kuşlar 7 Adlı Seramik Tabak Detay 1	69
Şekil 96 Kuşlar 7 Adlı Seramik Tabak Detay 2	69

Kısaltmalar

KKTC:	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
MÖ:	Milattan Önce
yy:	Yüz Yıl
vb.:	ve benzeri

BÖLÜM I

Giriş

Problem Durumu

Sanat bilindiği üzere insanlığın varoluşuyla beraber farklı şekillerde kendisini göstermiştir. Zaman zaman renk, zaman zaman biçim, zaman zaman da ses ile vücut bulan bu fenomen (görüngü) birçok bedende farklı dönemlerde hayatın gerçekleri arasında vazgeçilmez yerini almayı başarmıştır. Kimi zaman duvarlarda iletişim aracı olarak beliren sanat, kimi zaman da beğeniler doğrultusunda tercih edilen olmuştur. Gündelik hayata nüfus eden sanatın bir yanını ise, ilkellerden günümüze dek birçok dönemde farklı biçimlerde ve amaçlarda görmek olasıdır. Gündelik hayatımıza giren sanat 1960 sonrası ayrıcalıklı ya da biricik olma durumundan uzaklaşmıştır.

Şahin (2012) postmodernizmi adının daha çok duyulduğu, sanat aktivitelerinde yeri olan ve yaygın bir şekilde yeni sanat akımlarına ışık tutan felsefi temellere dayandırır. Postmodernizm her ne kadar geniş ve kararsız bir tutuma sahip olsa da 20-30 sene içerisinde karakteristik özelliklerini göstererek sanat adına yapılmış tüm hareketlere gelenekçi bir yol göstermiştir.

Günümüzde her şey sanata konu ve malzeme olabilmektedir. İşte bu durum, bilinen tüm ezberlerin bozulduğu yeni bir sürecin başlangıcını işaret etmektedir.

Arkaik dönemle beraber ilkel anlamda çanak çömlek, kap kakak işlevselliğinden estetik değer ve belge niteliği de kazanan seramik sanatı da bu süreçte payına düşen değişimi yaşamakla zanaat olma vasfından hakkıyla sıyrılır.

Seramik çalışmaların kökenlerini keşfetme ihtiyacının arkasında, yerel form ve stiller aracılığıyla kültürel kimlikleri canlandırma çabası hissedilir. Modern seramiklerde gelenekler desteklenmiş, canlandırılmış ve yeniden keşfedilmiştir. Bazı seramikler gelenekleri yeniden yorumlayarak kültürel devamlılığın korunmasına sebep olurken, bazıları gelenekleri eklektik biçimde bünyesine taşıyarak yeni melez biçimler oluşturmuşlardır (Öztürk, 2010).

Araştırmanın Amacı

Kıbrıs'ın kültürel değerleri arasında yer alan ve küp, testi ve benzeri kaplarda süsleme ögesi olarak kullanılan kuş motiflerinin, tarihsel süreç içerisinde geçirdiği biçimsel değişimin vurgulandığı bu çalışmada kültürel ve sanatsal değere sahip

Kıbrıs arkaik dönem kuş motifi modern bir dille yeniden yorumlanarak farklı biçimlerde literatüre kazandırılması hedeflenmiştir.

Modern sanat hareketlerinin doymak bilmez deneyciliği dogmatik gelenekçiliğin kabuğunu kırarak seramikçiliğe devamlı kendini yenileyen bir yapı kazandırmıştır. Fonksiyonel olan bu yapı saf estetiğe dayalı noktalarda sanatçıya sonsuz bir özgürlük tanımakta ve onları konularının tarihi üzerine derinlemesine şüpheci araştırmalar yapmaya zorlamaktadır (Öztürk, 2010).

Araştırmanın Önemi

Kıbrıs adasının kültürel mirasının en önemli birikimleri arasında yer alan Kıbrıs arkaik dönem kuş motifleri çağdaş sanatçının dünyasında yeniden anlam kazanan seramik tabak uygulamalarda yerini alarak birer sanat nesnesine dönüştürülürken, kullanım nesnesi olan seramik tabaklar da işlev bozumuna uğrayarak sanat nesnesi özelliği kazanmıştır. Böylece köklü bir kültürel birikimi olan Kıbrıs adasının önemi daha çok ortaya çıkacak ve tanınırlığı artacaktır.

Sınırlılıklar

Arkaik dönem seramik sanatı evreninden alınan örneklem Arkaik dönem Kıbrıs seramik sanatı Kuş motifleri ile sınırlandırılmıştır

Yöntem

Nitel araştırma yöntemlerinden durum tespit ve değerlendirmesi yapılarak özgün seramik eser uygulamalarıdır.

BÖLÜM II

Arkaik Dönem

Uygarlık kelimesi tam da günümüz yerküresini işaret eden bir tanıma sahiptir. Uygarlık; yerleşik hayata geçmiş karmaşık yapıda bir topluluğun oluşturduğu, hükmeden ama bir o kadar da ironik olarak özünde hükmedilen olduğu, sosyal, politik ve ekonomik özelliklerle ilişkilendirilen büyük, kapsamlı, üstünlük ideolojisiyle şişirilmiş ve gelişmiş bir kültür olarak tanımlanabilir. Günümüz uygarlık tanımı özünde hümanist gerçeklik ve niyetleri barındırmaktadır.

Öyle ki Yüksel (2018) insanlığın uygarlaşma sürecinden şöyle söz eder; Yaşanılan topraklardaki tarihi olaylar, toplumların gündelik yaşam biçimlerini, dini inanışlarını, ritüellerini, mitolojilerini parçası oldukları kültürel elemanların bütünlüğünden meydana getirir. Bu uygarlaşma sürecini sessiz kültürel elemanlarının izlerini, uygarlıkların yaşam savaşlarından, günlük alışkanlıklarından, sosyal ilişkilerinden kalan tarihi kalıntılardan öğrenmek mümkündür.

Sosyal bir kültürün alt yapısı yerleşik düzene geçiş ile oluşturulmuş sayılır. Yerleşik düzen aidiyeti ve sahiplenmeyi beraberinde getirir. İlkel topluluk için bir olmak, birliği korumak güvende kalmanın ön koşuludur adeta. Tarihte Yunanlıların artan nüfusun ihtiyacını karşılayamadıkları ve tarım alanlarının yetersiz kaldığı dönemde, deniz yoluyla ticaret yaptıkları bilinir. Bu süreçte paranın bulunması ile ticarete aktif rol almalarının yanı sıra Fenikeli denizci ve tüccarlardan yazıyı da öğrenirler.

Arkaik Dönem olarak bilinen MÖ 7. yüzyıl ve 6. yüzyılın başlarında, Akdeniz ve Karadeniz kıyılarında koloniler kuran Yunanlıların ticareti daha da geniş alanlara yayılmalarını Huntürk (2016) şöyle değerlendirir; MÖ 7. yüzyılda Lidyalıların parayı bulmaları ekonomik gelişimi hızlandırır ve ticaretle zenginleşip güçlenen, soyluların gücünü sarsan, yasal haklar elde eden orta sınıf çıkar. Arkaik Dönem’de Yunan kültüründe edebiyat, sanat ve felsefe gelişmeye başlar.

Tarihin doğru okunması geleceğin planlanması kadar çağın anlamlı yaşanmasını beraberinde getirir. Tarih, bize bırakılan taşınır taşınmaz tüm kültürel mirasların doğru okunması ile algılanır, anlam kazanır. Arkeolojik bulgular özellikle

arkaik-antik tarihin göstergelerini sunar. Mimari kalıntılardan günlük ya da mistik kullanım nesnelerine kadar birçok veri tarihin ve tarihi oluşturan kültürlerin kalıntıları olarak bilinse de içinde birçok göstergeyi barındırır.

Arkaik Dönem Kıbrıs

Yaklaşık 2800 yıl önce Kıbrıs'ta Arkaik dönemin başladığı bilinir. Kıbrıs jeopolitik konumu gereği tarihinde birçok uygarlıkların istilasıyla karşı karşıya kalmıştır. Doğu'yu Batı'ya bağlayan ticaret yolunun önemli durağını oluşturan Kıbrıs, Mısırlar, Hititler, Fenikeliler, Asurlar, Persler, Makedonlar ve Romalılar için vazgeçilmez bir stratejik konumda olmuştur. Bu önem günümüzde de yerini korumaktadır.

Kıbrıs Adası coğrafi konumunun özelliğinden dolayı Doğu Akdeniz dünyasında Mısır, Suriye-Filistin, Anadolu ve Ege kültürleri arasında kültürel iletişimi sağlayan bir bölge olarak sürekli ön plana çıkmıştır. Kıbrıs'ın bu coğrafik öneminden dolayı adanın üzerindeki iskânın tarihinin Akeramik Neolitik Döneme kadar geriye gittiği görülmektedir (Öztepe, 2007).

Bu denli önemli konumda yer alan Kıbrıs'ın kültürel çeşitliliğinin tarihler boyu üzerinden barındırdığı uygarlıkların kalıntılarında kaynaklı olduğu söylenebilir. Tarihin en büyük ve güçlü uygarlıklarının ticaret güzergâhında bulunması Kıbrıs'ı önemli bir ticari durak haline getirmiş dolayısıyla bu durum Kıbrıs'ı kültürel açıdan zengin kılmıştır. Her ne kadar maden kaynaklarına sahip olsa da Ticaret kolonilerinin değerli maden ve taşları adaya getirmeleriyle yeni teknik ve üretim pazarları oluşmuştur.

Konur'a göre; Kıbrıs coğrafi ve kültürel yapısına ilişkin şu tespitlerde bulunmuşlardır; Yeryüzü şekilleri ve coğrafik özelliklerinden ötürü tarıma elverişli bir yapıya sahip olan ada narenciyeden zeytine çeşitli sebze ve meyve çeşidini bir araya toplamıştır. Diğer yandan, şarap üreticiliğinin de önemli merkezlerinden biri durumunda olup şarap ve üzüm üretimi adanın önemli gelir kaynakları arasındadır (Konur, 1946; Şahin, 2006; Güler, 2004).

Akçay ise adanın coğrafi konumu ve önemi hakkında şunları ifade eder: MÖ 3000’lerde bakır madeninin bulunmasıyla madencilik alanında da önemli bir konuma gelen Kıbrıs, bu özelliklerinden dolayı tarih boyunca pek çok medeniyetin dikkatini çekmiştir (Akçay, 2018).

Kıbrıs-Anadolu-Kuzey Suriye etkileşimini Neolitik Çağdan itibaren etkilendiği bilinmekte, Anadolu’dan gelenlerin beraberlerinde Kıbrıs adasında olmayan malzeme ve üretim kültürlerini getirdikleri yapılan araştırmalardan da anlaşılmaktadır. Buna bağlı olarak doğada bulunan bakır filizlerinin işlenmeden, alet olarak kullanıldığı çağ olarak da bilinen ve MÖ 3500 – 2300 yılları arasında Kalkolitik Çağda, Anadolu’da yaşayan ve Kirbet Kerak denilen seramiği üreten insanların da Kıbrıs adasında ilişkilerde bulundukları kabul edilir (Görsel Sanatlar Platformu, 2009).

Kıbrıs tarihinde diğer uygarlıklar gibi Anadolu’nun izlerine de rastlanmaktadır. Anadolu’nun da jeopolitik konumu gereği uygarlıklar beşiği ve köprüsü olduğu gerçeği bilinir. Bu noktada Kıbrıs’ta hüküm süren uygarlıkların Anadolu topraklarında bir dönem varlık göstermesi ya da geçiş güzergahı olarak kullanmalarıyla kültürel, ticari, teknik alışverişlerde bulunmuş olma olasılığı dikkat çekecektir. Öyle ki Kıbrıs’ta bulunan seramiklerin benzerleri Anadolu Klikya bölgesinde de tespit edilmesi bu savı güçlendirmektedir (Görsel Sanatlar Platformu, 2009).

Hitit hakimiyetinin başlamasıyla Geometrik döneme geçişle, Kilikya’da Kıbrıs seramiği üreten seramik atölyeleri bulunmuştur. Özellikle Anadolu’daki Kilikya Bölgesinde Boğaz, Silifke, Hüdüde, Tömük, Pompeipolis (Soli), Mersin, Tarsus, İncirlik, Mis ve Karataş’ta Kıbrıs Seramikleri bulunmuş ve bu devirde Kıbrıs-Anadolu ilişkilerinin yoğunluğunu göstermiştir. Anadolu’da bu bölge dışında kalan Pamfilya, Kapadokya, Malatya, Alishar, Trakya ve Batı Anadolu’daki Datça, Fokoya, Mirina’da da bol miktarda Kıbrıs seramiği bulunmuştur.

Şunlardan ayrı olarak aynı devirde Anadolu’da yaşayan Frik, Hitit ve Urartu’ların Kıbrıs’la temas kurduklarına işaret sayılan maden kalıntıları da Kıbrıs’ta bulunmuştur (Görsel Sanatlar Platformu, 2009).

Kıbrıs Akdeniz'in ortasında birçok medeniyete temsilcilik yapmış kendine has özellikleri olan insanlarıyla zengin bir kültür hareketliliğidir.

BÖLÜM III

Arkaik Dönem Seramik Sanatı

İnsanoğlunun günlük yaşamlarını devam ettirmek için kullanılan ürünlerin büyük bir çoğunluğunu oluşturan çanak çömleklerin incelenmesi, bu uzak geçmişin daha iyi algılanmasına ve irdelenmesine katkı sağlamaktadır. Yerleşik düzene geçen insanoğlunun bulunduğu dere yataklarındaki killerden ürettikleri çanak çömleklerin yüzeylerinde var olan desenler şüphesiz ki bu kültürel kodları günümüze aktarılmasında önemli bir rol oynamıştır (Yüksel, 2018).

Arkaik dönem, bilinen genel tanımıyla bir uygarlığın en eski evresi olarak tanımlanabilir ve Yunanistan'da MÖ 8. yy. ile MÖ 480'li yıllar arasında bilinen sanatsal sürecin sınırlılıklarını belirtmek amacıyla kullanılır. Bu dönemde heykel ve mimarinin ön plana çıktığı bilinir. Ancak amforalar üzerindeki geometrik biçimler dönemin önemli göstergeleri arasında yer alır. Bu soyut formlar MÖ 5. yy. sonlarında yerini figüratif bezemelere-tasvirilere bırakır. Bu süreçte sıklıkla amforalar üzerinde yer alan geometrik formlar figüratif biçime bürünürken tercih edilen renk de değişimle karşı karşıya kalır. Yoğunlukta kullanılan siyah renk yer yer kırmızı tonlarda belirgin olarak kendini gösterir. Zaman zaman kabartma şeklinde betimlemelerle örneklerle rastlamak olasıdır. Amfora yüzeylerinde işlenen konular kahramanlık öykülerini anlatmakla, Atina ve krallarını yücelten sahnelerle bezenmektedir. Betimlemeler o kadar teatraldır ki mitlerden ayırt edilemez.

Çakır ise Arkaik dönem seramik sanatı hakkında şunları belirtir; MÖ 7. yy. sonları ve 6. yy.'da siyah figür tekniği sonraki dönemlerde ise kırmızı figür tekniği kullanılır. Yunanlıların günlük ihtiyaçları için yapmış oldukları vazolar, resim ve nakış sanatı için önemli belgelerdir. Daha gelişmiş ve tabiileşmiş olan geometrik ya da figürlü motiflerin yanında insan resimleri önemli ölçüde yer almakta, ressamlar yalnız tek insan figürünü değil, oldukça büyük kompozisyonlar hatta çeşitli frizlerde birbiriyle ilgili kompozisyonlarla beraber en çok mitolojik konulara başvurumaktadırlar. Bunlar arasında doğu Yunan ve Korint önemli yer alır. Doğu Yunan ekolü renklerin berraklığı, çeşitliliği ve sahnelerin canlılığı ile göze çarpmaktadır (Çakır, 2011).

Şekil 1

Geç Korint Siyah Figür

(Sanat Tarihi Ders Notu, Özhanlı, 2007/1)

Arkaik dönem seramik sanatı, Klasik ve Helenistik dönemle sürecini tamamlar. Klasik dönem seramik sanatı teknik renk ve içerik bağlamında değişim sergiler. Perspektifi kompozisyonlara yer verildiği gibi, varak ve beyaz renkler de kullanılır. Konturlar belirgin kalabalık kompozisyonlarda günlük olaylara da yer verilir. Boardman (Boardman & İlseven, 2005), seçilen konuların nadiren duvar resimleri ile Yunanın barbarlar ve doğulular üzerindeki üstünlüğünü anlatan mitolojik anlatıların etkisi olduğu vurgu yapar.

Şekil 2

Resim Klasik Dönem

(Sanat Tarihi Ders Notu, Özhanlı, 2007/1)

Arkaik dönemde kırmızı zemin üzerine figürler siyah boya kullanılarak yapılırken zemin rengi çamurun rengi olarak bırakılmıştır. Figürlerin ayrıntıları ise konturların içleri kazılarak belli edilmiştir. Klasik dönemde ise figürlerdeki derinlik ve hacim, Turani'nin tespitine göre kırmızı figür tekniğine beyaz ve altın yıldız gibi başka renkler katılarak, sağlanmıştır. Figürler sayısı arttırılarak, hareketlilik, canlılık hatta şiddet kazandırılmakta, kontur hatları büyük bir ustalıkla çizilmektedir.

Helenistik çağın Yunan çömlüklerinin bezemesinde ve süslemesinde önemli değişikliklere yol açmış olduğunu görülür. Yunan seramik sanatında uzun süre varlığını sürdüren siyah ve kırmızı figür tekniğiyle yapılan çalışmalar tamamıyla bırakılmış bunun yerine yeni teknikler geliştirilmiştir. Helenistik çağın, çömlüklerinin birçoğu beyaz astarla kaplanmış, renkli bezemeler ile yapılmaya başlanmıştır. Harda vazoları olarak isimlendirilen çömlükler bu teknik ile yapılır (Çakır, 2011).

Şekil 3

Helenistik Dönem

(Sanat Tarihi Ders Notu, Özhanlı, 2007/1)

Yunan sanatında insan merkeze yerleştirilmiştir. Varoluşun ve devinimin merkezi insandır. Bu özellik Yunan mitolojisinde sıkça yer alır. Yunan sanatında cinsler arası farklılık açıkça ifadelerde belirtilmiştir. Erkek formu “Kouros” ve kadın formu “Kore” ile vücut bulur. Bu dönem vazoları üzerinde ideal insan vücuduna yakın stilize edilen biçimler yer alır. Helenistik dönemde sıklıkla beliren betimlemeler heykel sanatında olduğu kadar seramik vazo süslemelerinde de yer alır.

Arkaik Dönem Seramik Bezeme Teknikleri

Seramik çanak çömlek her ne kadar ihtiyaca yönelik günlük kullanım araçları olsa da süslemek ve bezemek estetik kaygıyı beraberinde gerekli kılar. Yapılan seramikler üzerinde kullanılan resimsel anlatılar birer mitolojik efsaneleri anlatsa da belge niteliği de taşır. Atölyelerde yapılan seramik eserlerin birer zanaatkâr tarafından yapıldığı kendilerine has desenler figürler ve estetik kaygıları olduğu yapılan bezeme veya süslemelerin dönemsel değişiklik gösterdiği, kendi tarzı ve anlatımı olan denemler olduğu söylene de birer belge niteliği taşıdıkları yadsınmaz.

Arkaik dönemde seramik vazo ve amforalar üzerinde çeşitli kompozisyonları farklı tekniklerle görmek olasıdır. Geometrik desenlerden bitki motiflerine ve insan ve hayvan figürlü bezemeleri kapsayan çeşitliliği döneme damgasını vurduğu bilinir. Mısır sanatı ile benzerliğinin aşikâr olduğu arkaik dönem Yunan sanatında Asur, Finike ve Oryantal ezgilere de sıkça rastlanır. Yüksel (2018)'e göre Geometrik Dönem Seramikleri; Erken Geometrik Dönem, Olgun Geometrik Dönem (Evre), Geç Geometrik Dönem (Evre) olmak üzere üç evrede incelenmektedir. Kullanılan teknikler de kompozisyonlarda yer alan bezeme çeşitliliği kadar çok sayılır. Bunlar kronolojik sırasına göre Linear, Siluet, Siluet Rezerve, Siyah ve Kırmızı figür, Siyah Firnisli, Terra ve Sigillata olarak sıralamak mümkündür.

Linear Teknik

Erken dönem Yunan seramiklerinde görülen bu teknik seramik vazo yüzeylerinde kullanılan bir süsleme şeklidir. Yaklaşık olarak MÖ 1100 yıllarında başlayan Protogeometrik Dönemde başlamakta ve MÖ 750 yıllarında sona ermektedir. Teknik, uygulandığı vazo ve benzeri formlar üzerine tek bir fırça ile sadece çizgisel şekiller oluşturularak yapılmaktadır. İnsan, hayvan ve bitkisel motiflerin olmadığı kompozisyonlarda süsleme ve bezemeler geometrik desenlerden oluştuğundan Yunan kültürünün bu dönemine bu isim verilmiştir.

Şekil 4

Linear Teknik

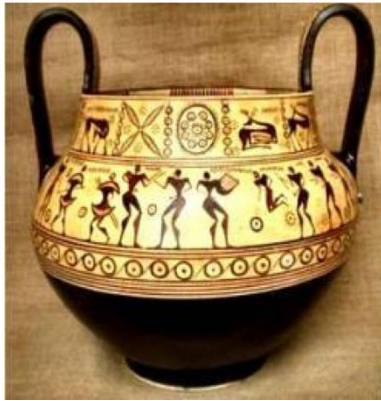

Siluet Teknik

İnsan betimlemesi, hayvan figürü veya bitkisel şekillerin kullanıldığı Silüet Teknik, Yunan sanatının Protogeometrik Dönemini izleyen Geometrik Dönemin ortalarında vazo, kâse vb. formlar üzerinde kullanılmıştır. Geometrik desenlerden çok daha farklı biçim ve hacimler kullanılarak oluşturulan motiflerin oluşturulmasında linear teknik kullanılmaz. Betimlemede kullanılan insan figürü veya hayvan figürleri çizgisel formdan kurtulmuş yer yer kas yapısına uygun şekilde hacimsel biçim kazandırılmıştır. Burada kullanılan hacimli figürlerin en büyük özelliği ve bu tekniğe de adını veren silüet şekilde içlerinin tamamen boyalı olması, hiçbir detayın bulunmamasıdır. Bu nedenle figür veya motifler birer gölge gibi görünür.

Şekil 5

Siluet Teknik

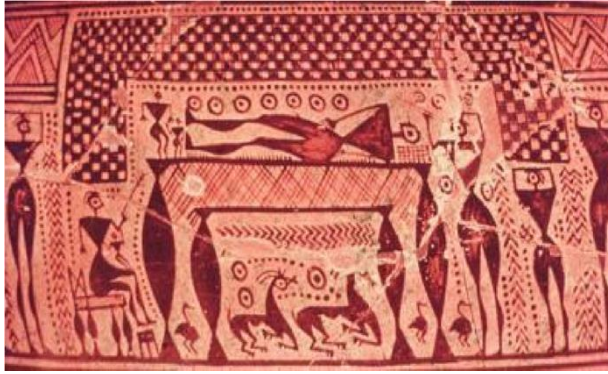

Siluet Rezerve Teknik

Siluet teknik ile beraber gelişen ve kullanılan bu teknikte figürlerde yüz veya giyisi detaylarında görülen boyanmamış, boş bırakılmış kısımlar ile figürler betimlenmiştir. Yüzde göz, giysilerde kıvrımların öne çıkması sağlanmıştır. Öne çıkması istenen detayların boş tasvir edildiği bu anlayışa rezerve tekniği denir. Geometrik Dönemin sonlarına doğru kullanılan ve silüet tekniği ile beraber kullanılmasından dolayı bu geçiş dönemine silüet-rezerve tekniği denmektedir.

Şekil 6

Siluet Rezerve Teknik

Rezerve Teknik

MÖ 700'lü yıllarda ise Geometrik üslup, yerini Doğu eğilimli bir üsluba bırakmaktadır. Bu döneme Orientalizan dönem denir. Helenlerin Orientalizan dönem olarak adlandırılan evreye girdikleri dönem Mısır'da, Yakın Doğu'da ve Anadolu'da oldukça önemli değişimlerin olduğu bir döneme tekabül etmektedir. Aynı zamanda üzerinde durulan coğrafyalar içerisindeki kültürel unsurlar Helenlerin Orientalizan dönemde etkilenme kanallarını oluşturan başarı unsurları olması açısından da önemlidir (Ay, 2006).

Bu dönem Yunanlıların ekonomik nedenlerden dolayı Doğu Akdeniz, Batı Anadolu ve Karadeniz kıyılarında koloniler kurmasına neden olmuştur. Bu koloniler sayesinde Yunan sanatı, Doğu Sanatı ile tanışmış, Geometrik dönemin katı ve sert üslubu yerini doğunun mitolojik motiflerine bırakmış ve yeni bir stil olan Orientalizan stil dönemi başlamıştır. Yaklaşık 100 yıl devam etmiştir. MÖ 600'lü yıllarda ise Yunan sanatında yeni bir dönem olan Arkaik Dönemi ortaya çıkmıştır.

Ay (2006), konuyla ilgili şunları belirtir; Fenikelilerin, özellikle doğunun sanatsal yaratımlarını Helenlerle tanıştırmadaki özgün konumu Orientalizan dönem içerisinde ortaya çıkan eserlerde özel bir Fenike belirlemesini beraberinde getirmiştir. Helenler, doğunun özel olarak da metal işleme sanatını “övgüyle” sanat düzlemlerine dahil etmeye başlamışlardır. MÖ 700’le birlikte oluşmaya başlayan Orientalizan dönemin stilsel akımı olan Daedalik stil özgün bir “birliktelik” temelinde kültürel bir düzlemde kendisine yer bulmuştur (Ay, 2006).

Yunan sanatında Geometrik Dönemin bitmesinin en önemli sebebi doğu kültürü ile ticari gelişmeler ve kültürel ilişkilerin artması olmuştur. Bu dönemde Fenike, Asur kültürlerine özgü olan farklı motif ve bezemelerin Yunan sanatında kullanılması nedeniyle Orientalizan anlayış artmış, bu da Geometrik Dönemin bitmesini Arkaik Dönemin başlangıcını oluşturmuştur. Çömlek sanatçıları doğu sanatının abartılı süslenmiş motifler ile betimlenmiş çanak, çömlek vazoları karşısında kendi eserlerinde de bu anlayışı benimsemişlerdir. Fakat Siluet teknik abartılı süsleme sanatında yetersiz kaldığından Rezerve teknik benimsenmiştir. Bu teknik farklı coğrafi etkilerinde önemli yer tuttuğu bölgesel farklılıklar göstermiştir. Tekniğin en belirgin özelliği uygulamada kullanılan objenin direk yüzeyine boya uygulanmayışıdır. Astar çekilmiş yüzey üzerine ince detaylar ile çizilen figürlerin dış hatları belirgin bir şekilde ifade edilir. Geriye kalan iç kısımları ise boş bırakılarak çevresi tamamen boyanır. Farklı boyalarında kullanılması yaygınlaşır. Böylece Rezerve Tekniği kullanılan objenin her yeri süslenir. Boş kalan kısımlar ise ince çizgisel detaylar ile doldurulur.

Şekil 7

Rezerve Teknik

Siyah Figür Teknik

Bu tekniğin ortaya çıkması, Rezerve Tekniği ile bezenmiş, objelerin pişmeden önce üzerindeki boyanın kazınarak daha detaylı çizilme imkânı veren ve figürlerin detaylarının ortaya çıkarılması M.Ö. 7. Yüzyıl ortalarında görünmeye başlamıştır. Siluet tekniğinde de görünen gölge şeklinde boyanan figür detaylı bir şekilde çizgisel biçimde kazınarak ortaya çıkarılır. Bu şekilde kazınan yerde kullanılan objenin orijinal rengi görünmeye başlar. Böylelikle figür ile kazınan yer arasındaki renk farkı figürün siyah olarak kalmasına olanak sağlar bu nedenle siyah figür tekniği olarak isimlendirilir. Kullanılan objenin hangi teknikle yapıldığının belirlenmesinde üzerindeki kazıma çizgisinin önemi büyüktür. Buradaki en büyük faktör objenin tamamen farklı boya kullanımı ile çeşitlendirilmiş ve tamamının boyanmasından sonra çizgisel kazıma detaylarının çok farklı şekillerde oluşmasına olanak sağlaması ile motiflerin betimlenmesidir.

Şekil 8

Siyah Figür Teknik

Kırmızı Figür Teknik

Siyah Figür tekniği ile birlikte de kullanılmaya başlayan bu teknik MÖ 6. yy'ın sonlarında siyah figür tekniğini tamamen ortadan kaldırarak farklı boyaların kullanılmasına olanak sağlamıştır. MÖ 530 yıllarında vazo ressamları siyah figür tekniğinin yanı sıra bu tekniği de uygulamaya başlamıştır. Var olan anlayıştan farklı

olarak kullanılan motifin veya bezemenin dış konturları çizilmekte, iç kısmı boş bırakılarak arka plan oluşturulmaktadır.

Şekil 9

Kırmızı Figür Teknik

Siyah Firnisli Teknik

MÖ 6. yüzyıldan itibaren üreilmeye başlayan siyah firnisli objeler MÖ 5.ve 4. yüzyıllarda seramik türleri içerisinde en çok kullanılan ve üretilen objeler olmuşlardır. Firnis solüsyonunun en çok kullanıldığı şekli su izolasyonunun iyi olduğu siyah parlak sır ve cam benzeri şeklidir. Herhangi bir süsleme veya bezeme yapılmayan objeler çok çeşitlik göstermekte olup en çok vazo formlarında tamamı boyanmış firnislenmiş seramik objeler olarak üretilmiştir. Bölgesel ve coğrafi etkilerin de önemli olduğu firnis rengi değişkenlik göstermektedir. Bazen siyah renkten kırmızı renge doğru değişmektedir. Siyah Firnisli olarak adlandırılan bu objelerin yüzeylerinde abartılı süslemeden uzak formsal kabartmalar veya baskılar kullanılmıştır.

Şekil 10*Siyah Firnisli Teknik***Terra Sigillata Teknik**

Kırmızı pişmiş toprak olarak da bilinen ve terra sigillata (Sicilata) tekniği adı verilen objeler Hellenistik Dönem’de kullanılmaya başlamıştır. Bu teknik kullanılarak üretilen objelerin rengi kullanıldığı çamurun bol miktarda demir oksit içermesi nedeniyle kırmızıdır. Abartılı süsleme ve motiflerden uzak baskı veya yüzeylerinde oluşturulan kabartma formları bulunmaktadır.

Şekil 11*Terra Sigillata Teknik*

Arkaik dönemde yüzey süslemesi ve seramik sanatında görülen en önemli gelişme, Siyah Figür ve Kırmızı Figür tekniği gibi boyama tekniklerinin ortaya çıkmasıdır. Bu dönemde Geometrik ve Doğu kökenli bezemeler yerini daha çok mitolojik sahnelerin betimlendiği vazolara bırakır. Bir diğer önemli gelişmede Kırmızı ve Siyah Figür vazolarında yüzey üzerine uygulanan ve yüzeyde parlaklık

hissini uyandıran Terra Sigillata uygulamalarıdır. Bu dönem de MÖ 500 yıllarına kadar devam etmiştir (Sözen & Tanyeli, 1986).

MÖ 500'lü yıllarda Yunan Sanatı Klasik Dönemle devam etmektedir. Bu dönemde sanat sadece yüksek çevrelerde kalmamış, alt tabakada yer alan insanlara da hitap etmeye başlamıştır. Böylelikle sanat eseri olma kaygısı ile yapılan eserler ortaya çıkmıştır. Vazo resminde perspektif kurallarına dikkat edilmeye başlanmış, ışık gölge oyunları ile figürlere hacim etkisi verilmiştir. MÖ 300'lü yıllarda ise yeni bir dönem olan Helenistik dönemle birlikte Yunan sanatının son zamanlarına yaklaşmaktadır. Bu döneminde seramik sanatı açısından en önemli gelişme kalıp yöntemi ile seri üretimin başlamasıdır (Sözen & Tanyeli, 1986).

Modern seramik sanatında da sıkça rastlanan geometrik motifler kavramsal sanatın vazgeçilmez unsurları olarak günümüzde belirlemektedir. Her ne kadar teknolojinin olanaklarından fazlasıyla yararlanılsa da seramik sanatı özünde sunduğu derinliği, naifliği ve hümanist tavrı korumaktadır. Arkaik dönem seramiklerinde kullanılan teknikler geliştirilerek çağımızın sanatsal uygulamalarında da sıkça kullanılmaktadır.

Arkaik Dönem Kıbrıs Seramik Sanatı

Kıbrıs çanak çömlekleri ağırlıklı olarak cenaze ve dekoratif amaçlı hizmet vermiştir. 1961 yılında Paliokastro bölgesi çalışmalarında, MÖ 700-400 yıllarına ait olan ve kısmen yağmalanmış olan mezarların keşfedilmesi ile Kıbrıs'ta çok çeşitli kültürlerin yaşadığına dair düşünceler oluşmuştur. Seramiklerde ve çanak çömleklerde Akdeniz komşularının kültürel ve sanatsal etkisinin unsurlarının gösterildiği eserler Neolitik döneme kadar da uzanmaktadır. Bu yüzden antik dönemde Kıbrıs'ın seramik ve çanak çömleklerine bakıldığında Neolitik dönemde başladığı görülür. Çağlar boyunca Kıbrıs seramikleri, Akdeniz'in dört bir yanındaki kültürlerle birçok bağlantı sergilemektedir. Bunlara Kilikia, Lykia, Levant, Fenike, Mısır, Anadolu, Rhodos, Ege Adaları, Girit ve Yunanistan örnek verilebilir. (Clarke, 2001).

Yapılan bilimsel çalışmalarda Kıbrıs seramikleri ayrıntılı bir biçimde ele alınarak incelenmiştir. Kıbrıs'ta siyah firnisli Attika etkisi taşıyan üretim yoğunluk göstermektedir. Hellenistik tabakalarda kaseler, tabaklar, kantharoslar, skyhposlar, krater, amphora, unguentarium, hydrialar bulunmuştur. Bunlar iki döneme ayrılarak incelenmiştir. Firnisli üretimler hem firnis hem boya uygulanan üretimler, camı üretimler, beyaz boyalı üretimler, sade beyaz üretimler ve kaba üretimler görülmektedir. Yerel üretimleri belirlemek biraz güçtür. Yunan dünyasının karakteristik kırmızı kili ve parlak firnisi nadir olarak kullanılmıştır. Yerel üretimlerde kil rengi grimsi deve tüyü, kahverengi, firnis renginde ise siyah, koyu kahve ve bazen kırmızıdır (Yavuz, 2007).

BÖLÜM IV

Motif ve Kuş Motifi

TDK'ye göre, “Yanyana gelerek bir bezeme işini oluşturan ve kendi başlarına birer birlik olan öğelerden her biri” olarak tanımlanan motif kavramı, birçok sanat ürününde, yapıtlarda birlik sağlayandır. Kuş motifi de tarihler boyunca sıkça kullanılmış ve birçok eserde yerini almıştır.

Sanat ve Motif İlişkisi

Sanatın birçok alanında yer alan motif ve motif geleneği günümüzde el sanatları başlığı altında yoğunlaşmaktadır. Görsel sanatlar, müzik, tiyatro gibi sanat kollarında “motif” terimi farklı amaçlara hizmet ediyor ve dolayısıyla farklı tanımlar içeriyor görünse de mimariden resim ve heykele, edebiyattan, şiire, tiyatrodan sinemaya, müziğe sanatın her alanında yer aldığını görmek olasıdır.

Tiyatro, müzik, resim gibi birçok sanatsal anlatımlarda kullanılan tek başına pek bir şey ifade edemeyen, bir bütün içinde anlam bulan ya da bir bütünü anlamlandıran parçaların her biri olarak tanımlamak mümkün olabileceği gibi plastik sanatta motif; tekrarlanan süsleyici öge, edebiyat ve görsel sanatlarda motif ise bir anlatım içindeki en küçük birim şeklinde tanımlamak olasıdır.

Motifler, güzel sanatlar ve mimaride bezeme, süs öğeleri olarak genel kabul görür. İçeriklerinde gizemi barındırırlar ve yoğun anlamlarla yüklüdürler. Mutlulukları anlattıkları kadar korkuları da dile getirirler. Zaman zaman da mimaride sıkça görüldüğü üzere işlevsellikleri de bulunur. Su çörtenleri Grotesk dönemin önemli bir o kadar da mistik anlamları olan motiflerle bezeli mimari unsurlardır. Anadolu Selçuklu mimarisini süsleyen döneminin geometrik ve yıldız motiflerinden, Osmanlı'nın stilize edilmiş bitki motiflerine, Türk İslam mimarisindeki stilize edilmiş hayvan süsleme öğelerine kadar birçok örnek vermek mümkündür.

Motifleri her ne kadar mimari süs ögesi olsalar da semboller bütünü içinde bir iletişim aracı olarak görmek de olasıdır. İçeriklerinde mitolojik anlatılar bulundurmalarından ötürü sadece süs ögesi olmayıp, estetikten çok psikolojik anlamlar içerdikleri söylenebilir.

Özdiñç'e göre; Motif salt örnek ve süsleme olarak sınırlandırmak doğru olmaz. Motif aynı zamanda bir tanıma tanıtma işaret ve sembolüdür. Motifler bir

kültürel yapının adeta DNA'larıdır ya da sosyal genetin mimarlarıdır. Başka tabirle semboller bir zihniyetin ifadesidir. Mesela Kazakistan'daki koçbaşları cesur, yiğit, batır olmayan birinin mezarı üzerine konmamaktadır (Özdiç, 2016).

El sanatlarında kullanılan motifler coğrafyadan coğrafyaya, kültürden kültüre değişen duyguların göstergeleridir. Anadolu'da kullanılan motifler kültürün zenginliğini gösterdiği kadar duygusal yoğunluğunu ve sanatsal diline de işaret eder. Bir iletişim aracı olan motifler günümüzde çağdaş sanatın ana malzemeleri olmaktadır. Topraklarımızda varlık göstermiş motiflerin çıkış kaynağı doğanın kendisidir. Mistik olayları anlatmakta sıkça kullanılmıştır. Ölüm, doğum gibi dünyevi olaylar motiflerle sembolize edilmiştir. Eli belinde motifler doğumu ve doğurganlığı, Koçboynuzu motifler gücü, nar motifleri bereketi, yıldız motifleri mutluluğu, göz ve çengel motifleri nazarı, Selvi ağacı ise hayat ağacını sembolize etmektedir.

Kuşlar ise Anadolu kültüründe ve mitolojisinde kapsamlı bir yere sahiptir. Anadolu'da kuş kadar çeşitli anlamlar taşıyan bir diğer motif yoktur. Baykuş, karga tipi kuşlar uğursuz, güvercin, kumru, bülbül gibileri ise uğurlu sayılırlar. Kuş mutluluk sevinç, sevgi örneğidir. Kuş ölen kişinin ruhudur. Kuş kadın ile özleşmiştir. Kuş kutsaldır gök tanrılarının yönetimindedir. Kuş özlemdir, haber beklentisidir. Kuş kuvvet ve kudret temsilcisidir. Anadolu'da kurulmuş devletlerin pek çoğunun imparatorluk sembolüdür. Kuş Çatalhöyük, duvar panolarında insanlara saldıran kartal veya akbaba vb. hayvanlar diye gösterilir.

Çift başlı kartal kabartmasını Alacahöyük giriş kapısının iki yanında duran sfenksleri üzerinde bulunur. Pençelerinde bir çift tavşan tutan bu çift başlı kartalı, sonraları Selçuklu devletinin sembolünde ve uşak halılarında görülür (Anonim, 2011).

Şekil 12

Kuş Motifleri Örnekleri

Selvi, hurma, palmiye, nar, incir, zeytin, asma, kayın, meşe vb. ağaçlar değişik toplumlarda hayat ağcının sembolüdürler. Anadolu motiflerinde hayat ağcı “can ağacı” olarak Selvi en yaygın gözlenen semboldür. Birçok yörenin dokumalarında hayat ağcının üzerinde kuşlar görülür. Bunlar zamanı gelince uçacak olan can kuşlarıdır (Anonim, 2011).

Şekil 13

Yaşam Ağacı

Resimde (Şekil 13) üç dünya (üst-orta-alt) “Yaşam Ağacı” ile tasvir edilmiştir. Ağacın üstünde (üst dünya) kutsal kuş “Samruk” ve geleceği temsil eden yavruları, ağacın kökünde (alt dünya) kötülüğün temsilcisi yılan ejderha, ağacın gövdesinin etrafında (orta dünya) hayvanlar ve okunu yılan ejderhaya doğrultan insan görülmektedir ve bu biçimiyle “Yaşam Ağacı” mitinin özünde yatan felsefi

anlamı bir bütün olarak ifade etmektedir (Erbek, 2015). Yaşamın tüm gerçekliğini farklı sembollerle okuyucuya anlatmaktadır özünde.

Motifler, kültürlerin yaşanmışlıklarının göstergesidir. Coğrafyanın temsilcisi, andacıdır bir anlamda. Belge niteliği taşırlar. Evrensel olamayacak kadar yereldirler.

Belki de bu yüzden sanattan kopuk ama bir o kadar da özel öznel durumu içerir. Cebeci, yerellikten şöyle söz eder; Belirli bir yerin coğrafi ve kültürel yerellerini ifade ettiğine göre, söz konusu unsurları yansıtan resimlerin "yerel" bir özellik taşıdığı söylenebilir. Resimde yerellik biçim ve içerik sorunudur. Yerellik hemen hemen bütün toplumların sanatlarında dini, ahlaki, tarihi, folklorik, dekoratif veya sosyal boyutuyla yer almaktadır. Sözgelimi Hint ve Çin sanatlarında yerel ve geleneksel anlayış resmin biçimlendirmesinde etkin rol oynar. Lotus çiçekleri, Hint kirazı, çiçek ve meyveler, hayvanlar, mitolojik kahramanlar, groteskler bir araya getirilerek kompoze edilirler (Cebeci, 2018).

Motif 'in kültürlere ait bir değerler sistemi ise belge olma gibi bir işlevi de vardır. Sanat ile gündelik yaşam, gerçeklik ile hayal arasında önemli bir bağ olduğuna da işaret eder. Coğrafi koşullar, tarihi ve kültürel değerler motiflere anlam katmada etkili olmaktadır. Motifler ve nakışlar, süsleme amaçlı olduğu kadar özünde derin anlamları da barındırırlar. Her motif yaşanmışlık izleri taşır, söz konusu insan duyguları ise farklı coğrafyalarda var olsalar bile duygularını ortak motiflerle dile getirmektedirler. Belki de bu noktada geleneksellik evrensellik boyutunda kesişmektedir. O halde motifler ister bezeme ister süsleme, isterse bir bütünü oluşturan birim olsun asıl önemli olan anlamları ve misyonlarıdır diyebiliriz.

Tarihte Kuş Figürü ve Sembolik Anlamı

Tarihte bilinen farklı kültür, coğrafya, mit ve dinlerde birçok hayvan ve bitki motifleri birincil anlamlarının dışında başka anlamlar da içermektedir. İnsanoğlunun onlara yükledikleri bu anlamlar sanata da çokça konu edilmiştir. Kuş figürü de gerçek anlamının ötesinde efsanevi ve felsefi diyebileceğimiz diğer anlamlarıyla bir bütün olmayı başaran figürler arasında yaygınlığını korumaktadır.

Mısır, Yunan, Orta Asya ve diğer mitolojilerde rastlanan kuş figürleri bazen stilize edilmiş bazen de hibrit formlarda belirmektedir. Kartal, Kuğu, Güvercin, Tavus kuşu, Baykuş ve benzeri kuşların birçok anlatıda olağanüstü varlıklar olarak

betimlendiği bilinir. Tarih öncesi ilk kuş betimlemesi (Şekil 12) Günyar (Günyar, 2007)'in da değindiği gibi, Chauvet Mağarası'ndadır. Günyar, yaklaşık 30.000–35.000 yıl öncelerine ait üst Paleolitik çağ mağara sanatının bir örneği olan bu kuş pek çok yerde bir baykuş olarak tanımlansa da kulak tüylerinin varlığından dolayı olasılıkla bir puhu kuşu olduğundan söz eder.

Şekil 14

Chauvet Mağarası'ndaki puhu betimi

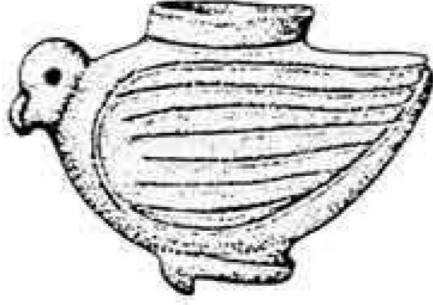
Neolitik Çağ'da akbaba gibi yırtıcı kuş betimlemelerine sıkça rastlanırken Göbekli Tepe'deki sütunda görülen kuş betimlemesinde “kuşların belki bir ağ ile yakalanmasının betimlendiği sahne oldukça ilginçtir. Yine Göbekli Tepe'de bulunan sütunların üzerinde çeşitli hayvanlarla birlikte bir de “olası” leylek betimi vardır. (Dinçer, 2002).

Yine Dinçer'e göre: Kalkolitik Çağ'da Betimlenen Kuşlar Bahri, Kaşıkçı, Flamingo, Leylek, Kuğu, Akbaba, Kumru ve Puhudur. Halef kültürünün gerek yayıldığı alan ve gerekse etkileşim kurmuş olabileceği alanlar içinde, kuşların belki yüz binlerce yıldır süren Avrupa, Asya ve Afrika kıtaları arasındaki göçlerinin izlenebileceği alanlar da vardır. Bu durumda çanak çömlekte betimlenen kuşların sadece yerel özelliklerden çok, tüm eski Dünya'nın ekolojisini yansıtması olasıdır. Kuş türlerinden de anlaşılacağı üzere Halaf kültürüne ait topluluklar sulak alanlarda yerleşmişlerdir. Betimleme biçimlerindeki döneme göre kusursuz becerileri, coğrafya insanının gözlem yeteneğini de sergilemektedir (Dinçer, 2002).

Tunç çağında da benzer su kuşları örneklerine sıkça rastlanır. Ancak (Şekil 15) de de gözlemleneceği üzere betimlemeler yüzeye çizim ve kazıma tekniği olarak değil formun kendisi olarak belirir.

Şekil 15

Tunç Çağı Çizim Örneği

Mitolojik anlatımlarda farklı güç ve biçimlerde tasviri yapılan kuşlara yüklenen anlamlar seramik formlarda, mühürlerde, sikke ve süs eşyalarında yerini almıştır. Betimlemelerin başarılı bir şekilde stilize edildikleri görülebilir (Şekil 15). Öyle ki bu motiflere bakıldığında konu edilen kuşun türü hatta ona yüklenen mistik sıfat ve görev de ayırt edilebilmektedir.

Şekil 16

Urmiye Çanak Çömleğinde Kuşlar (Anadolu Medeniyetleri Müzesi)

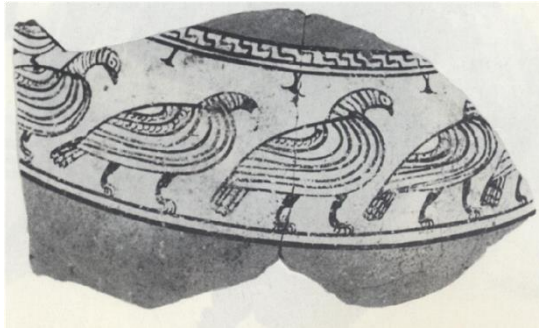
Hititlerde diğer uygarlıklardan farklı olarak yoğunlukta mühürler üzerinde kuş motifleri yer almaktadır. Ticari ve toplumsal sistemler gelişip, bunlara koşut olarak gereksinimler fazlaştıkça mührre olan talep de giderek artarak büyük

krallıkların geniş yönetim yapılan ve bununla ilişkili memuriyetler kullanımı körüklemiştir. Bu mühürlerin birçoğunda da kuş figürleri özellikle kuvvet ve kudretin simgesi olan kartal figürü kullanılmıştır (Günyar, 2007).

Friglerden kalan kuş formunda tören kap örnekleri günümüze dek korunmuştur. Kuş formlarının yanı sıra kuş motifli örneklerle de rastlanması olasıdır (Şekil 17).

Şekil 17

Kuş Figürlü Bezemeli Çanak, Maşathöyük, Frigler

Selçuklu 'da kullanılan çini üzeri simetrik kuşlar çift başlı kartallar, Tavus Kuşları, Av sahnelerinde yer alan tavşan, şahin, doğan, köpek gibi hayvanlarla beraber keklik, su kuşları ve siren figürlü çinilerin lüster ve sıraltı tekniklerle yapıldığı bilinir. Bu kuş betimlemeleri bitki motifleriyle süslenmektedir. Genelde yıldız ve haç şeklindeki karolar-modüller üzerine orta kısmına resmedilmekte mimari iç ve dış cephelerinde yoğunlukta kullanılmaktadır. Mavi, Beyaz, az miktarda siyah, kırmızı ve yeşil tonlarda sırlanan bu kompozisyonlarda hayat ağacı, çift başlı kartal gibi kompozisyonlarda stilize edilmiş kuş figürleri yer almaktadır.

Kubad Abad sarayı çinilerinde tek ve çift tavusların çok sık tekrarlandığı dikkati çekmektedir. Tek olanlarda lâcivert siyah, mor, yeşil, eflâun renklerle çok dekoratif işlenen kuyruklar, zarif boyun kıvrımlarıyla dengelenen çok başarılı kompozisyonlar yapılmıştır. Etraflarında çoğu zaman nar dalları, bazen de benekli bir zemin yer alır. Bu güzel kuşun Bizans sanatında çok yaygın olduğu gibi, cennet sembolü olarak kullanıldığı ve sarayı cennet köşesinden bir parça olarak belirlediği muhakkaktır.

Şekil 18

Kubad Abad Küçük Saray çevresinde bulunan sıraltı tekniğindeki Çinilerle tasarlanan duvar kompozisyonu

Bilindiği gibi İran geleneğinde de tavus kuşu tüyleri kraliyet kudretini sembolize etmektedir. Kubad Abad sarayı tavuslarında bu inanın yaşaması muhtemeldir. Selçuklu saray çinilerinin en çok sevilen motifleri arasında çok çeşitli şekillerde canlandırılan karşılıklı iki kuşun veya tavusların arasında yükselen hayat ağaçları yer almaktadır. Sembolik kökeninin Orta Asya'nın Şaman dini inanışında, erken İslam ve Selçuklu sanatı eskizlerinin bulduğuna inandığımız hayat ağacı ve refakatçi kuşlar öbür dünyaya (cennete) ulaştırıcı vasıtalarlardır. Bu yolculukta hayat ağacı yol ve merdiven, kuşlar ise taşıyıcıdır (Günyar, 2007).

Şekil 19

Kubad Abad Büyük Saray Karatay Müzesi Göğsünde Es-Sultan Yazan Çift Başlı Kartal Figürü, Bulunan Sıraltı Tekniğinde Yıldız Çini

Bunlar Artuklu ve Selçuklu mitolojisinde sultanı ve hanedanlığını koruyan çinilerde en sık tekrarlanan güç sembolü olan tek ve çift başlı kartal figürlerdir (Şekil 19). Çinilerde ve alçılarda ebedi hayat ve cennet sembolü olarak tekrarlanan tek veya karşılıklı çift tavus kuşları sanki sarayı bir cennet bahçesi yapmaktadır. Bu güzel kuşlar çeşit çeşit renkli kuyrukları ve nar dalları ile kuşatılmıştır. (Günyar, 2007).

Osmanlı döneminde kullanılan kuş motifleri ise bitki motifleri ile kompoze edilir. Osmanlı Türk çini ve seramik sanatında yer alan kuş figürleri 16.-17. YY ile İznik, Kütahya, 19. YY ile beraber de Çanakkale seramiklerinde görülür. Genellikle kuş figürlerinin yer aldığı İznik ve Kütahya seramikleri beyaz seramik hamuru üzerine astar ve sıraltı tekniği kullanılarak yapılırken dünyada literatüre adını geçirmeyi başarmıştır. Selçuklu motifleri ile benzerliği olsa da kompozisyonlar grift yapıdan uzak rahat ve serbest süslemelerle oluşturulan motiflerin sade bir anlatımla gerçeğine yakın betimlendiği görülür.

Serbest yaprak desenleri, bazen göbek kısmındaki yıldızlar ve madeni kapları çağrıştıran radyal hatlarla karakteristik hale gelen bu kaplarda benzer kompozisyonlar bulunmakla beraber tekrara rastlanmamaktadır. Dekoratif kuş figürleri de süslemelere girmiştir. Bunların yanı sıra lâle, karanfil, bahar dalları gibi çeşitli natüralist çiçekler, asma dalları, kuş, geyik, tavşan, balık, hayvan mücadele sahneleri, neshî ve kûfî yazılar, daha önce görülmeyen zenginlikte ve incelikte bir desen programı sunarak, 16. yüzyılda gelişen sıraltı seramiklere öncü olmuştur. (Günyar, 2007)

Şekil 20

Sır altı, İznik Tabacağı, 16. yy. Portekiz, Gulbenkian Koleksiyonu

Arkaik Dönem Kıbrıs Kuşu Motifi

Tarihte motif kullanımı birçok amaca hizmet etmiştir. Gerek ritüellerin bir parçası gerekse süsleme amaçlı kullanılan motif bir iletişim aracı, dili olmuştur. MÖ 700 lü yıllarda Yunan seramik sanatında kâse ve vazo süslemelerinde sıkça kuş motiflerine rastlamak olasıdır. Kabın dış yüzeyine göz ve burun eklenmiş örnekler Anadolu Selçuklu sanatında önemli yeri olan “Siren Figürü”nü akıllara getirmektedir.

Batı veya Doğu gibi komşu coğrafyaların sanatından alınmış çeşitli öğeler, Kıbrıs-Arkaik öncesi seramik sanatında her zaman gözle görülür ölçüde kendini hissettirmiştir. Söz konusu bu öğeler, kimi zaman tek yönlü olarak Ege’den, kimi zaman Levant’tan, kimi zaman ise her iki coğrafyadan da alınmış ve Kıbrıs sanatına dâhil edilerek kullanılmıştır. Ancak, Geç Tunç Çağı ve Kıbrıs-Geometrik ile beraber, etkileşim nereden olursa olsun, elde edilen sonuçta Kıbrıslı yerel öğelerin de mutlaka var olduğu gözlemlenmektedir. Tunç Çağı’ndan itibaren bir süsleme unsuru olarak Kıbrıs seramik sanatında yerini alan kuş motifi de, bu dış öğelerden oldukça etkilenmiştir (Kaba, 2008).

Diğer arkaik dönem kuş motifleri ile benzerlik gösteren Arkaik dönem Kıbrıs kuş motifleri seramik testi ya da kaplar tabaklar üzerinde stilize edilmiş halde resmedilmiştir. Şekil 19 ve 20’de verilen örneklerle biçimsel bağlamda benzerlik gösteren kuş imgeleri tekli, çoklu ve kalabalık bir kompozisyon içinde betimlenmiştir. Şekil 19’da Seramik amfora üzerinde çoklu kompozisyon oluşturan arkaik dönem kıbrıs kuşları farklı hayvan ve bitki motiflerle beraber resmedilmiştir. Bu tür kompozisyonları Selçuklu ve Osmanlı bezeme ve süslemelerinde sıkça görmek olasıdır. Amforanın biçim itibarıyla Antik Yunan örneklerine benzemesi Kıbrıs adasının yakın coğrafya kültürüne sahip olmasının yanı sıra ticari bir durak konumunda bulunma payı olduğu söylenebilir.

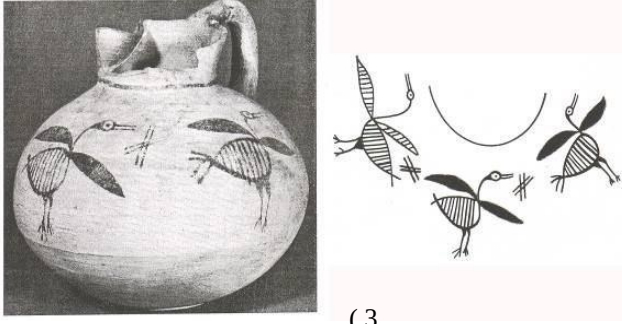
Seramik kaplar üzerinde geometrik şekillerle çeşitlendirilen kompozisyonlarda tek başına betimlenen kuş motifleri genelde aynı yöne bakmaktadır. Bu yönün doğuyu işaret ettiği düşünülecek olursa günün doğudan yükselmesi, ay çiçeklerinin gün doğumuna dönmesi kadar anlamlı olmaktadır.

Şekil 21*Lentoid flask Cypro-Geometric I***Şekil 22***Arkaik Dönem Kıbrıs Kuş Motifi 1*

Diğer arkaik örneklerde rastlanan çizgisel ve geometrik biçimler bu örneklerde de sıkça görülür (Şekil 22). Stilize edilmiş kuş motifleri zaman zaman hareket halinde zaman zaman da durağan konumda betimlenmektedir. Herhangi tarihi olayı betimlemek, ya da mistik bir olayı aktarmak gibi özellikli amacı olmayan kuş motiflerine çok fazla anlam yüklenmediği gibi hareketleri ve betimlemeleri de sınırlı tutulmuştur. Öyle ki keklik, ördek benzeri bir tür olduğu çizimlerden (Şekil 23) anlaşılan kuşun av sahnelerinde yer almasından yenilebilir olduğu sonucu çıkarılmaktadır (Şekil 24).

Şekil 23

Arkaik Dönem Kıbrıs Kuşu Motifi 2

Şekil 24

Arkaik Dönem Kıbrıs Kuşu Motifi 3

Sonuç itibariyle Kıbrıs kuşu çizgisel motiflerle betimlenmiş, yalın kompozisyonlarda genelde tek başına resmedilmiştir. Yoğunlukta sürahi ve kap gibi gereçleri süslemek adına kullanılmış olduğu anlaşılmaktadır. Kalabalık kompozisyonlarda ya da av sahnelerinde havada kanatları açık ya da yerde betimlenmiştir. Biçimsel olarak Friglerin kullandığı kuş imgesinde görülen biçimsel ve teknik özellikler hissedilmekle beraber Frig kuş figürlerine yüklenen sembolik anlamdan uzak olduğu düşünülmektedir.

Adanın coğrafyasına uygun tabiatta olduğu düşünülen Kıbrıs Kuşunun yöre halkının avlanmakta kullandığı bundan dolayı da özellikli sayıldığı düşünülmektedir. Yine kompozisyonlardan elde edilen çıkarımlardan destekle tıpkı keklik gibi bu türün de küçük kalabalıklar halinde dolaştıkları izlenimi edinilmektedir. Kısa

bacakları ve hantal gövdesi bakımından su kuşu olamayacak türden Kıbrıs kuşunun yine kısa çalılıklar arasında yaşadığı düşünülmektedir.

Seramik sanatı tarihinde motifi ana merkeze koyarak yapıtlarını biçimleyen sanatçılara örnekler verilerek özellikle kuş teması içeren yapıtlarının çözümlemeleri yapılmaktadır.

Çağdaş Seramik Uygulamalarda Kuş Motifi Kullanımları

Birçok sanat dalında olduğu gibi seramik alanında da motifler sıkça kullanılmıştır. Duygu ve düşünceleri aktarmanın en güzel yöntemi sıkça başvurulan ima ve semboller olmuştur. Bir iletişim aracı olan semboller tarihler boyu kullanılırken sanat alanlarında da önemli yerini korumuştur. Korkularını, acılarını, mutluluklarını simgeleyen motifler alt edemedikleri güçlerden korunmanın bir yöntemi olmuştur adeta. Doğum, yaşam ve ölüm sürecinde insanoğlu korkuları, bilinmeyenleri, gereksinimleri ve çaresizlikleri ile mücadele etmiştir. İlkel insanlar yarattığı simgesel imgeleri büyüsel amaçlarla da kullandılar ve onları korudular. Böylece gerçeğin simgesi olan her resim, heykel ve seramik doğaya karşı var olma mücadelesinde insanoğlunun keşfedip anlamlandırdığı bir imge olmuştur (Haklı, 2018).

Dışavurumun bir biçimi olan motifler onu üreten sanatçısının göstergesi olduğu kadar bir kültürü tanımlayan anonim formlardır aynı zamanda. Ancak ve ancak sanatçının nerde ne amaçla kullandığına göre anlam değiştiren motifler zaman zaman tek başına zaman zaman da birim tekrarı halinde ana temaya vurgu yapar. Soyutlanan stilize edilen, ya da modernize edilen motifler sanatçının aracı gibi görünse de sanatçıyı yönlendiren lokomotifir özünde.

İncedoğan konuya şu bağlamda açıklık getirir; Motifleri belirleyen, üsluba şekil veren ve kültürlere ait farklılık gösteren, sosyal, coğrafi ve dinsel kimi özellikler devreye girer. Ancak tek başına sahip olduğu özellikler kimi zaman yinelemenin dayandığı görsel bütünlük adına stilize formlara dayanır ve bu soyutlama ve stilizasyon ile birlikte kaçınılmaz olarak üsluplaşır. Motif, bölünemeyen, içerik olarak "anlama", biçim olarak "anlatıma" katkı sağlayan, kimi zaman bütüne vurgu yapan birim elemanıdır. Motifler belli bir düzenlemeyle tekrarlanınca ritim ve hareket duygusu verebilir (İncedoğan, 2008).

Seramik sanatçısı Erdiñ Bakla Anadolu Tanrıçaları adlı bir seri seramik çalışmalarında formun üzerinde kullanmış olduğu motifleri tamamen estetik kaygılarla kullandığı düşünülse de Anadolu'ya ait sembollerin figürün gövde kısmında bulunması, kompozisyonun üç farklı boyutta kuş motifinden oluşması yapıtın farklı bir açıdan da okunması gereğini zorunlu kılmaktadır.

Şekil 25

Erdiñ Bakla Seramik Form

Bilindiğı üzere İdollerin kurs biçimli gövdeleri üzerinde, kendisi gibi başka bir idol, insan ya da hayvan figürleri kabartma olarak yer almaktadır. Tek başlı idollerin tanrı ya da tanrıçayı, çift başlı örneklerin ise tanrı çiftini temsil ettikleri düşünülmektedir. İdollerin gövdeleri üzerinde kabartma olarak işlenmiş küçük boyutlu betimlemeler de aynı şekilde yer almakta, tanrıça ve çocuğı olarak yorumlanmaktadır (Şekil 25).

Şekil 26

Antik İdol Heykel

Bakla'nın Anadolu'nun verimli tarihinden ve kültüründen sıkça yararlandığı çalışmalarındaki temadan anlaşılmaktadır. Bakla'nın şekil 25 de yer alan seramik form heykelciği ile şekil 26 da yer alan Yunan idolü arasında biçimsel olarak bir benzerlik aşıkardır. İdol üzerinde kabartma olmamakla beraber geometrik şekiller ile ayakları üzerinde yer alan kuş motifine dikkat etmekte yarar olacaktır.

Şekil 27

Antik Yunan Kadın İdolü

Kıbrıs müzesinde yer alan (Şekil 28) İdolünün ana formu Bakla'nın (Şekil 25) de yer alan Seramik form heykeli ile büyük benzerlik göstermektedir. Her iki yan açık kısa kolar, ayakların konumu dikkate alındığında birer dişil gösterge olan göğüsleri de andırmaktadır.

Şekil 28

Tarih Öncesi İdol Heykel (Kıbrıs Müzesi)

Şekil 25’de yer alan seramik formun gövdesine yerleştirilmiş üç kuş motifi ve Şekil 27’nin ayakları dibinde kanatları açık betimlenen uzun boyunlu kuş ile (Şekil 29) da görülen İbis Kuşu diğer bir deyişle Aynak ya da Anadolu’daki tabiriyle İdris ya da Turna kuşu arasında güçlü bir bütünlük olduğu gözler önüne serilmektedir.

Şekil 29

İbis Kuşu

Her ne kadar kutsallığı İbis kuşunun öneminin nedeni olsa da Anadolu’da Turna kuşları ile insan arasında güçlü bir bağ kurulmaktadır. Göç eden kuşlar familyasından olan Turnalar bir ayrılışın ve bir kavuşmanın sembolü olmuştur adeta. Aile bütünlüğüne önem veren kuş türü tek eşli ve yavru yetişkin olana dek aile içinde kalır, korunur. Bu bağlamda bakıldığında (Şekil 25) da Bakla’nın seramik form

heykelciği gövdesinde yer alan üç kuş motifinden en küçük boyutta diğer iki kuştan uzakta betimlenen kuşun henüz yetişkin bir Turna kuşu olduğu yargısına varmak olasıdır. Birbirlerine yakın betimlenmiş diğer iki yetişkin kuş ise dişil ve eril kuşları betimlemektedir. Umutlu geleceğe doğru, umutla bakışın sembolüdür adeta.

Şekil 30

Kuş Tanrıçaları

Şekil 31

Su Kuşu

Şekil 32

Erdinç Bakla Heykel Örnekleri

Seramik sanatında Motif kullanımına güçlü eserleri ile iz bırakan biriside Hamiye Çolakoğludur. Çolakoğlu'nun bir çok duvar panosu ve bezemelerde soyut

kuşlar yer almaktadır. Çolakoğlunun duvar panolarında Anadolu Medeniyetleri ile beraber bir çok medeniyetin simgesi haline gelmiş, bir çok mitolojide yer alan motiflere yer verilmiştir.

İbrahim Bodur ‘‘Hamiye Hanım yaşadığı toprakların ve Milli değerlerimizin farkında olarak üretim yapan ender sanatçılardan biridir. Yerel olmadan evrensel olunamayacağının bilincinde olan bir sanatçı olarak, her zaman eserlerinde dayandırdığı tarihsel bir konu, bir kök bulmak mümkündür. Bu da onu uluslararası bir sanatçı kılmaktadır’’ demiştir (Yılmaz, 2018).

Şekil 33

Derman Çeşmesi (1986 H.Ü. Beytepe)

Çolakoğlu, çağdaş seramik sanatına kazandırdığı bir çok örnek ile ülkemizde adından önemle ve minnettarlıkla söz ettiren akademisyen sanatçılardandır. Seramik sanatına verdiği değer kadar çocukları gibi gördüğü öğrencilerine de özenle yaklaşmayı başaran sanatçının belkide en anlamlı yapıtlarından birisi (Şekil 33) ‘‘Derman Çeşmesi’’ dir. Hacettepe Üniversitesi Beytepe Kampus girişinde yer alan çalışma üç ana başlıktan dolayı ayrıca önem içerir. Birisi çeşme olması, diğeri öğrencilere hediye edilmiş olması ve son olarak da hüznün göstergesi olmasıdır. Öğrencilere hediye ettiği çeşmenin bitmesinin akabinde kardeşini kaybeden sanatçı çeşmeye onun adını verir.

Çeşme üzerinde yer alan kompozisyon birim tekrarları ile Sanat Tarihine ve Anadolu’ya ait motiflerden oluşmaktadır. Merkezde taç olarak kullanılan motif ile çeşmenin kurnası biçimsel olarak irdelendiğinde (Şekil 34) Boticelli’nin ‘‘Venüs’ün Doğuşu’’ adlı tablosunda Venüs’un içinde dikey konumda yer aldığı deniz kabuğunu akıllara getirmektedir.

Şekil 34

Boticelli'nin "Venüs'ün Doğuşu"

Merkezde ve taç şeklinde kullanılması günün doğumunu anımsatır adeta. Başak motifleri ile bezeli kompozisyon doğaanın yeniden doğuşudur bir anlamda tıpkı Venüs'ün doğuşu gibi. Merkezde birbirine dönük konumda yer alan iki kuş figürü yeniden varoluşun, doğuşun sembolüdür. Dişil ve Eril iki güvercinin aşkını ve bu aşktan doğacak yeni günün göstergesidir.

Öyküde Çolakoğlu'nun hem evrenseli hem yereli bir arada ustalıkla kullandığının göstergesidir.

Şekil 35

Derman Çeşmesi (1986 H.Ü. Beytepe)

Birim tekrarları ile oluşturulan kompozisyonu dikeyden iki benzer parçaya ayırmak mümkündür. Herbir birim birbiri ile anlam bütünlüğünde çiçek bitki ve kuş motiflerinden oluşmaktadır. Sarı nokta ile gösterilen alan ile kırmızı nokta ile gösterilen alan (Şekil 35) arasındaki denge her ne kadar farklı motifler kullanılsa da gözlemlenebilmektedir. Tekrarlı kullanılan motiflerin Anadolu ezgileri olması dikkat çekecektir. Seçilen motiflerin ana temaya aykırı olmadığına dikkat edilmelidir.

Şekil 36

Hamiye Çolakoğlu Eserleri

Bir diğer seramik sanatçısı Jale Yılmabaşar da tuvallerinde ve seramik heykellerinde Çatalhöyük'ün duvar resimleri ve Bereket Tanrıçası idolleri yeniden hayat bulmuş ve eserlerinde geleneksel motifleri kullanmıştır. Tarihi ve kültürel değerlerine sıkça başvuran sanatçının çağdaş bir dille yorumladığı yapıtlarında renkli sırlar, horoz figürleri ile bitki motifleri sıkça yer alır.

Nuhoğlu'na göre Jale Yılmabaşar; Modern ve post modern sanat akımlarını bir arada yaşayan Türkiye toplumu ve sanat camiası için, tarihten referans alan hem dolaylı tarihçilik hem de dolaysız tarihçilik açısından önemli eserlerin verilmesi, beraberinde sanatta yenilenme, tarihi birikimi tekrar etme, tarihten ilham veya referans alarak yeni bir tasarım oluşturma tavrını da ortaya koymaktadır (Nuhoğlu, 2018).

Sanatçı her ne kadar Avrupa ve Amerika ekolleri ile eğitim almışsa da sanatının asıl kaynağını Anadolu motifleri oluşturur.

Yılmabaşar'ın Şekil 37'deki çalışmasında idol ve Kibele formlarıyla bağlantı kurulabilecektir. Anadolu'da bilinen Kibele ve antik Yunan idollerinin ortak biçimsel özellikleri sanatçının bu çalışmasında da belirlemektedir. Ana kompozisyonun ortasında ve yukarıda yer alan kuş motifi tavus kuşunu andırmaktadır. Bilindiği gibi tavus kuşu mitolojik bir hayvandır ve özelliklere sahip olduğu düşünülür.

Şekil 37

Jale Yılmabaşar 1

Babil ve Pers efsanelerinde, tavus kuşu hanedanlıkların sadık koruyucularıdır. Betimlemeleri tahtlara, kumaşlara, tuvallere, takılara işlenmiştir. Anadolu’da tavus kuşunun açık haldeki yuvarlak biçimli kuyruğunun cenneti ve tüylerindeki göz motiflerinin yıldızları temsil ettiğinde sıklıkla rastlanır. Kuyruktaki beneklerin göz motifinde olması birçok anlama gelmektedir. Yunan mitolojisinde yer alan tanrıça Hera tavuz kuşunu yüz gözlü Argus’tan yaratmıştır. Şaman inanışında tavus kuşu tüyü ritüellerde kullanılan bir araç olarak belirir. Koruyucu özelliği olduğu varsayılır. Öyle ki (Şekil 38) de yer alan horoz betimlemesinde kuyruk kısmında göz motiflerine ağırlık verilmiştir. Birim tekrarları ile kuyruk kısmında kompoze edilen göz motifleri tavus kuşunun kuyruğu ve dolayısıyla ona yüklenen anlamlarla paralellik gösterecektir.

Şekil 38

Jale Yılmabaşar 2

Tıpkı tavus kuşunun erkeği gibi eril bir canlı olan horoz da tavuğa oranla daha parlak ve renkli tüylere sahiptir. Bu bir taraftan avantaj olarak kullanılsa da (dişiler tarafından fark edilmek ve tercih edilmek anlamında) diğer taraftan doğada kolay bir av olarak belirmesine neden olmaktadır. Anadolu mitolojisinde adı geçen Zümrüdüanka kuşu ile benzerlik kurulan tavus kuşu hayatın, yeniden doğuşun sembolüdür bir anlamda da.

Şekil 39

Jale Yılmazbaşar 3

İnan, sanatçının renkli sanat dünyasını ve kullandığı renklere ilişkin şu tespiti yapmıştır; Duvar panolarını ve diğer çalışmalarını incelediğimiz zaman Yılmazbaşar'ın turkuaz, kırmızı, turuncu ve kobalt hayranı olduğunu görmekteyiz. Eserlerinde gözlemlenen bir diğer unsurda geometrik şekiller ve Türk motifleri olmuştur (İnan, 2018).

Kullandığı renkler de sıkça başvurduğu motifler kadar Anadolu ve Türk kültürüne yakın örnekleri içermektedir. Kobalt ve turkuaz diğer adıyla Türk Mavisini ya da camgöbeğine yakın tonlar Anadolu'da sıkça kullanılmakla beraber kötülüklerden arınmak amaçlı yapılan nazarlıklarda sıkça kullanılır. Diğer taraftan Akdeniz'in mavisini işaret eden Turkuaz Osmanlı ve Türk mimarisinde dış ve iç cephe süslemelerinde yer alan çinilerde yoğunlukla kullanıldığı görülmektedir.

Güneş doğudan doğar ve gün önce doğuya gelir. Günün doğmasıyla yeni bir hayat yeşerir. Eski Türklerde yer ve gök temalarına çok anlam yüklenmiştir. Oğuz Kaan destanlarında bu iki renk mavi ve yeşil kutsal sayılmaktadır. Yer ve gök iki

renkle temsil edilirken canlılık bereket niyetleriyle desteklenmektedir. Yaşamın devamlılığı bu iki renkle simgelenmektedir.

BÖLÜM V

Uygulama Çalışmaları

Bu çalışmada Tornada şekillendirilen tabak formları üzerine kazıma tekniği kullanılarak Kıbrıs Arkaik Dönem Kuş Motifleri işlenmiştir. Böylelikle kültürel birer miras olarak kabul edilen motifler yeni biçimlerde yerini bulmuş ve geleceğe izler bırakmak üzere uygulanmıştır.

Tabak formları üzerinde Kıbrıs Arkaik Dönem kuş motifine göndermeler yapılarak oluşturulan kompozisyonlarda kuş ile ilişkilendirilen deniz, dalga, balık vb. gibi olgulara vurgu yapılırken diğer taraftan da biçimsel farklılıklarla bu tabak formlarına sanatsal kimlik kazandırılmıştır. Artık birer tabak olmaktan uzaklaşan bu özgün tasarımlar içlerinde bir çok anlam barındıran sanat objesine dönüşmüşlerdir. Birtakım göstergelere sahip bu tasarımlar izleyenler tarafından okunabilir hale gelmiştir. Şekillenme süreci sanatçının bilinçli müdahalesi ile gerçekleştirilmiş, rastlantıya çok yer verilmemiştir. Seramik tabak formlarının yüzeyine Kıbrıs Arkaik Dönem kuş motifi ile beraber grafiksel simgeler de yapılmıştır. Bununla beraber tabak formalarının ne kadar ve ne şiddette deforme edileceği önceden planlanmış olup nasıl bir anlatıya gönderme yapması gerektiği özellikle düşünülmüştür. Çalışma kapsamında kullanılan “kırmızı avanos çömlekçi kili” tornada şekillendirilmiş, kontrollü müdahalelerle özgün tabak formları yaratılmıştır. Gerçekleştirilen uygulamaların bisküvi pişirimleri 950 C° de, sır pişirimleri ise 1040 C° de yapılmıştır. Yüzeylerinde şeffaf sır ile çeşitli oksit sırlar kullanılmıştır. Kıbrıs Arkaik Dönem kuş motifinin seramik tabaklar üzerinde yeniden biçim bulması, yüzeyde bulunan farklı plastik öğelerle birlikte, izleyene bir çok şey anlatmaktadır.

Adada-1

“Adada1” isimli çalışmada Kuş motifi tabak formunun merkezine baskı tekniği kullanılarak sabitlenmiş çevresinde dairesel çizgilerle deniz dalgasını anımsatan hatlar çizilmiştir.

Şekil 40*Adada 1 Adlı Seramik Tabak*

Tabak formunun merkezinde yer alan arkaik dönem kuş motifi kanatları açık, boyun kısmı uzatılmış, ayakta yerden havalanmak üzere olan bir hareketlilik içindedir. Uçma eylemini gerçekleştirmek üzere olan kuş motifi merkezde dar bir alandan çıkmak üzeredir. Merkezde yer alan arkaik dönem kuş motifini çevreleyen dairesel formlar küçükten başlayarak genişleyen dalga biçimlerini ifade ederken. Mavi sır deniz etkisi yaratmaktadır.

“Adada 1” adlı çalışma Avanos kili kullanılarak Tornada çekilmiş tabak formu, elle yapılan müdahalelerle biçim verilmiş 950°C’de bisküvi pişirimi yapılmış, bazı noktalarda renkli ve şeffaf sır kullanılarak renklendirilmiştir.

Şekil 41*‘Adada 1’ Adlı Seramik Tabak Detay 1***Şekil 42***‘Adada 1’ Adlı Seramik Tabak Detay 2*

Adada-2

“Adada 2” isimli çalışmada arkaik dönem kuş motifinin her ne kadar deniz kuşu olduğu ifade edilse de kara parçasına da ait olduğu, yaşamak için her iki alana da ihtiyaç duyduğu vurgulanmıştır. Motifin etrafını çevreleyen 13 birim, karayı simgelerken kültürün bir parçası olduğunu, yaşam döngüsünde yerini aldığını vurgular. Onun dışında kalan halkalar dalgaları ve denizi betimler.

Şekil 43

Adada 2 Adlı Seramik Tabak

“Adada 2” isimli çalışma yüzeyinin merkezinde yer alan arkaik dönem kuş motifi kanatları açık başı yerde avlanırken betimlenmiş olup avını gagası ile yakalayıp uçmaya hazır biçimde şekillendirilmiştir. Kuş motifini çerçeveleyen dairesel formlar yer yer kalın yer yer de ince çizgisel ifadeler kullanılarak elle biçimlendirilmiştir. Mavi beyaz ve sarı sır kullanılmış yüzeyde mavi sır ile denizi, sarı sır ile güneşi, seramik tabak yüzeyindeki sırsız bölgeler de toprağı vurgulamak için kullanılmıştır.

Tabak yüzeyinde yer alan ve avlanma ritüelini gerçekleştiren arkaik dönem kuş motifini çevreleyen sarı sır uygulanmış dairesel form güneşin doğuşu ile hayatta bir günün daha başladığını, yaşamak için avlanmanın, avlanmak için ise mücadele etmek gerektiğini ifade etmektedir. Kalın dairesel formlar ile betimlenmiş kum imgesi ince dairesel formlar ile deniz ve dalga imgesini ifade ederken yaşam döngüsü içerisinde hiçbir nesne bir diğerinden bağımsız olmadığını her bir formun bir diğeri ile bütün

olduğu birinin varlığı diğerinin değerini ve anlamını anlamlı kılmaktadır.

Şekil 44

'Adada 2' Adlı Seramik

Tabak Detay 1

Şekil 45

'Adada 2' Adlı Seramik

Tabak Detay 2

'Adada 2' isimli çalışma Avanos kili kullanılarak Tornada çekilmiş tabak formu, elle yapılan müdahalelerle biçim verilmiş 950°C'de bisküvi pişirimi yapılmış, bazı noktalarda renkli ve şeffaf sır kullanılarak renklendirilmiştir.

Adada-3

'Adada 3' adlı çalışmada; merkezde yter alan kuş motifinin etrafında 3 belirgin hat kullanılmıştır. Bunlar karayı, denizin bereketini ve güneşi betimlemiştir. Güneş ışıklarının deniz dalgalarına yansımaları belirgin bir hale getirmiştir. Betimlenen dalgalar güneşle beraber ışığı yeniden doğurur, dalga ve güneş ışıkları arkaik kuş motifinin yaşamsal başlangıcının devinimini pekiştirmiştir.

Şekil 46

Adada 3 Adlı Seramik Tabak

“Adada 3” adlı çalışma merkezinde baskı tekniği kullanılarak arkaik dönem kuş motifi eklenmiş ve mavi, beyaz, kırmızı ve şeffaf sır kullanılarak bazı efektler yaratılmaya çalışılmıştır. İlk iki seramik tabak da yer alan kuş motiflerinde farklı olarak burada kullanılan kuş motifinin konturları daha belirgin yorumlanırken yine diğer seramik tabaklardan farklı olarak merkezden başlayan dairesel çizgiler sadeleştirilmiştir.

Şekil 47

‘Adada 3’ adlı Seramik Tabak Detay 1

Şekil 48

‘Adada 3’ adlı Seramik Tabak Detay 2

‘Adada 3’ adlı Seramik Tabak, Avanos kili kullanılarak Tornada çekilmiş tabak formu, elle yapılan müdahalelerle biçim verilmiş 950°C’de bisküvi pişirimi yapılmış, bazı noktalarda renkli ve şeffaf sır kullanılarak renklendirilmiştir.

Adada-4

‘Adada 4’ adlı çalışmada merkezde yer alan Arkaik dönem kuş motifi kanatlarını açmış ayakta hareketsiz biçimde ifade edilmiştir. Kıbrıs kuşu balıkçıl olsa da yaşamak ve üremek için bir kara parçasına gereksinim duyar. Avlanmak ve yaşamanı sürdürmek için denize ihtiyacı olsa da ayaklarının yere bastığı kara parçası hep önemli olmuştur.

Bir ada kuşu olduğu dört bir tarafı denizlerle kaplı bir adaya ait hissiyatı verilmiştir. Tabak formu üzerinde yer alan dairesel hareketler sır ile renklendirilerek denizin maviliği, dalgaların kum üzerindeki durgunluğu etkisini güçlendirmiştir. Böylece hem kuş motifi hem de diğer öğeler bilindik biçiminden kopararak soyutlanmıştır. Dairesel öğeler, üzerindeki izler fiziksel mekânına dönüşmüş, dinginliği ile sessizliği ve huzuru ifade ederken kuş motifinin hareketsizliği onu ada

coğrafyası haline getirmiştir. Bu coğrafyada varlığının devamı için gerekli olan kara parçasında ayak izlerini betimleyen dairesel öğelerde yerleştirilmiş olması da ayrı bir önem içermektedir.

Şekil 49

'Adada 4' Adlı Seramik Tabak

Arkaik dönem kuş motifinin önemi ve etkisinin vurgulanması amacı ile de merkezde konumlandırılmış kalın kontör çizgileri ile daha belirgin hale getirilmiştir. Hareketsiz olarak ifade edilmeye çalışılan arkaik dönem kuş motifi yerde oturur kanatları kapalı pozisyonu verilmiştir. Seramik tabak yüzeyinin merkezinde yer alan kuş motifini çevreleyen ve merkezden başlayıp dışa doğru büyüyen dairesel çizgiler daha önceki seramik tabaklardan farklı bir biçimde oluşturulmuş, tek renk sır ile renklendirilmiştir.

Şekil 50

'Adada 4' Adlı Seramik

Tabak Detay 1

Şekil 51

'Adada 4' Adlı Seramik

Tabak Detay 2

‘Adada 4’ adlı çalışma Avanos kili kullanılarak Tornada çekilmiş tabak formu, elle yapılan müdahalelerle biçim verilmiş 950°C’de bisküvi pişirimi yapılmış, bazı noktalarda renkli ve şeffaf sır kullanılarak renklendirilmiştir.

Adada-5

‘Adada 5’ adlı çalışma yüzeyinde çizgisel daire formları kullanılarak plastik öğeler oluşturulmuş ve Arkaik dönem kuş motifinin hemen dışında yer alan kalın dairesel çizgi yuvayı vurgulamak için yapılmıştır. Yuvasında güven içinde hareketsiz beklerken şekillendirilen kuş motifi, her yaşayan canlının güvenli bir yuvaya ihtiyacını simgelemektedir. Seramik tabak formunun üzerinde yer alan ve kalın çizgiyle anlatılan yuva teması daha ince çizgisel formlar ile dairesel biçimler oluşturularak akşamın karanlığına gecenin durağan sensizliğinin plastik bir anlatımıdır.

Şekil 52

‘Adada 5’ Adlı Seramik Tabak

“Adada 5” adlı çalışmada görüldüğü üzere daha öncekilerden farklı olarak iç ve dış bükey dairesel öğeler bağımsız fakat birbirini tamamlayan bir kompozisyon ile tornada biçimlendirilmiş, elle müdahaleler ile yüzeysel bezemeler uygulanmıştır. Arkaik dönem kuş motifi seramik tabak yüzeyinin merkezinde ise arkaik dönemde kullanılan silüet tekniğine bir gönderme yapılarak kuş motifi ince çizgisel biçimce uygulanmıştır. Seramik tabak yüzeyinin merkezinden başlayarak dışa doğru genişleyen dairesel plastik çizgiler geleneksel motifler kullanılarak oluşturulmuştur.

Şekil 53*‘Adada 5’ Adlı Seramik**Tabak Detay 1***Şekil 54***‘Adada 5’ Adlı Seramik**Tabak Detay 2*

‘Adada 5’ adlı çalışmada Avanos kili kullanılarak Tornada çekilmiş tabak formu, elle yapılan müdahalelerle biçim verilmiş 950°C’de bisküvi pişirimi yapılmış, bazı noktalarda renkli ve şeffaf sır kullanılarak renklendirilmiştir.

Adada-6

‘Adada 6’ adlı çalışmada yer alan arkaik dönem kuş motifi silüet şeklinde kanatları kapalı ayakları yere basan hareketsiz bir biçimde oluşturulmuştur. Kuş motifinin bulunduğu seramik tabak merkezinden başlayan ince ve sık tekrarlayan çizgisel formlar yerini iç bükey ve dış bükey dairesel yapılara bırakır. Dini bir ayin izler gibi bu daire çevresinde oluşturulmuş insan toplulukları antik çağlardaki medeniyetlerde inanılan tanrı kuş, doğaüstü kuş gibi özelliklerine bir gönderme yaparken ayakta betimlenen kuş motifi her an uçup cennete ulaşması, denizleri dalgaları tüm engelleri aşacakmışcasına betimlenmiştir. Merkezden başlayan dairesel yapıda yer alan iç ve dış bükey formlar ile de bu inanışa saygı duyan toplumların plastik anlatımı ile soyutlaştırılmıştır.

Seramik tabak yüzeyinde yer alan arkaik döneme ait bir kuş motifi tasvir edilmesine karşı daha eski medeniyetlerde tanrı veya kutsal varlık olarak betimlenen kuş ögesi, modern sanat anlayışı ile yeniden harmanlanmıştır.

Şekil 55*'Adada 6' Adlı Seramik Tabak*

Seramik tabak formu merkezinde yer alan arkaik dönemi kuş motifi kanatları açık, başı öne doğru uzanmış, uçmaya hazırlanır şekilde ayaklarını kaldırmış pozisyonda biçimlendirilmiştir. Seramik tabak merkezinde yer alan kuş motifini çevreleyen ve çizgisel yapısı özellikle bozularak oluşturulan dairesel yapıyı daha kontrollü müdahalelerle oluşturulan plastik çizgisel formlar tekrar ederek kompozisyonda hareketlilik oluşturmaktadır.

Şekil 56*'Adada 6' Adlı Seramik**Tabak Detay 1***Şekil 57***'Adada 6' Adlı Seramik**Tabak Detay 2*

“Adada 6” adlı çalışma Avanos kili kullanılarak Tornada çekilmiş tabak formu, elle yapılan müdahalelerle biçim verilmiş 950°C’de bisküvi pişirimi yapılmış, bazı noktalarda renkli ve şeffaf sır kullanılarak renklendirilmiştir.

Dalga-1

“Dalga 1” adlı çalışma merkezinde yer alan arkaik dönem kuş motifi bir önceki seramik tabaklarda da yer alan özenli dairesel çerçeve içinde betimlenmemiştir. Burada daha çok hareket etmek üzere olan kuş motifi kendini özgür hissettiği ve doğası gereği avlandığı denizdedir. Su yüzeyinde kanatlarını açmış ayaklarını kaldırmış uçma eylemini gerçekleştirmekteyken oluşturduğu devinim sonucunda çevresinde oluşturduğu dalgalanmalar plastik bir anlatımla ifade edilemeye çalışılmıştır.

Şekil 58

‘Dalga 1’ Adlı Seramik Tabak

Arkaik dönem kuş motifi seramik tabak yüzeyinin merkezine baskı tekniği kullanılarak oluşturulmuştur. Kuş motifinin belirgin kontur çizgileri özellikle deforme edilerek yapısı değiştirilmiş soyut bir anlatım ifadesi verilmeye çalışılmıştır. Her ne kadar seramik tabak merkezinde yer alan kuş motifi deforme edilmiş ise de kuş motifini çevreleyen dairesel formlar daha kontrollü, baskın karakterli oluşturulmuştur.

Şekil 59*‘Dalga 1’ Adlı Seramik**Tabak Detay 1***Şekil 60***‘Dalga 1’ Adlı Seramik**Tabak Detay 2*

“Dalga 1” adlı çalışmada Avanos kili kullanılarak Tornada çekilmiş tabak formu, elle yapılan müdahalelerle biçim verilmiş 950°C’de bisküvi pişirimi yapılmış, bazı noktalarda renkli ve şeffaf sır kullanılarak renklendirilmiştir.

Dalga-2

“Dalga 2” adlı çalışma merkezinde yer alan ve kontur çizgileri özellikle deforme edilmiş kuş motifinin belli belirsiz duruşu, fiziksel yapısı yavaş yavaş bozularak kaybolması sağlanmıştır. Diğer taraftan ise kuş motifini çevreleyen dairesel yapı tam tersi olarak daha belirgin ve kontrollü bir biçimde plastik anlayışta zıtlık yaratma kaygılarıyla oluşturulmuştur. Seramik tabak yüzeyine uygulanan bu kompozisyonun somut ifadesi yaşantımızın her aşamasında karşılaşılan zıtlıkların bir betimlemesidir.

Zıt kavramların birbirini meydana getirdiği, birinin varlığı diğerinin önemini belirttiği veya hiçe saydığı yaşarken ölmek, gülerken ağlamak gibi kavramlardan yola çıkılarak oluşturulmuş bu seramik tabak formunda ölüm bir yok oluş gibi görünse de hayatın devam ettiği, kendi kendini tekrar eden yaşam döngüsü içinde var olmaktadır. Ölüm kavramı fiziksel anlamda gerçekleşmiş olsa bile seramik tabak yüzeyinde birbirini tekrarlayan dairesel yapının tekrarı gibi toprak, hava ve su ile hayat tekrar tekrar devam etmektedir.

Şekil 61*'Dalga 2' Adlı Seramik Tabak*

Arkaik dönem Kıbrıs kuş motifi seramik tabağın merkezin de yer alırken seramik tabak yüzeyinde baştan sona kazıma tekniği ile dairesel biçimler oluşturulmuştur. Bunların yanı sıra seramik tabak merkezinde yer alan kuş motifinin sol yanından başlayan ve tabak yüzeyinin yarıçapı uzunluğunda paralel bir doğru ile seramik tabak yüzeyinde bir sınır oluşturulmuştur. Bu sınır özellikle kontrollü bir şekilde uygulanmış, kırmızı sır kullanılarak ön plana çıkarılmıştır.

Şekil 62*'Dalga 2' Adlı Seramik
Tabak Detay 1***Şekil 63***'Dalga 2' Adlı Seramik
Tabak Detay 2*

‘Dalga 2’ adlı çalışmada Avanos kili kullanılarak Tornada çekilmiş tabak formu, elle yapılan müdahalelerle biçim verilmiş 950°C’de bisküvi pişirimi yapılmış, bazı noktalarda renkli ve şeffaf sır kullanılarak renklendirilmiştir.

Dalga-3

“Dalga 3” adlı çalışmada seramik tabak formu merkezinde yer alan ve baskı tekniği ile biçimlendirilmiş olan Kıbrıs kuşu motifi diğer kuş motiflerine göre daha hacimli gövde kısmı boş, kanatları açık, başı dik ayakta fakat her an uçmaya hazır şekilde tasvir edilmiştir. Daha önceki seramik tabaklarda sık karşılaştığımız deniz kum v.b. kavramlar burada görülmemektedir. Ada coğrafyasına ada olgusuna gönderme yapılan seramik tabak formunda kuş motifi sınır çizgisinden her an uçarak sınırları aşma eylemi içerisinde tasvir edilmektedir.

Şekil 64

‘Dalga 3’ Adlı Seramik Tabak

Motif daha önceki çalışmalardan farklı olarak daha hacimsel kompoze edilmiş olsa da buna karşı kontör çizgileri deforme edilerek günümüz sanat anlayışı ile yorumlanmıştır. Kuş motifinin gövde içi baskı sırasında boş bırakılmış daha sonra elle müdahale edilerek gövde içerisine motifler yerleştirilmiş sarı, mavi ve beyaz sır kullanılarak motifler güçlendirilmiştir. Seramik Tabak formu merkezinde yer alan kuş motifini çevreleyen dairesel yapılar bir önceki çalışmalar ile kıyaslandığında merkezden başlayıp daire şeklinde olan seramik tabak yüzeyinin yarısına kadar

gelmektedir. Tabak yüzeyini geri kalan kısmında ise herhangi bir çalışma yapılmamış tabak formunda bırakılmıştır.

Şekil 65

‘Dalga 3’ Adlı Seramik

Tabak Detay 1

Şekil 66

‘Dalga 3’ Adlı Seramik

Tabak Detay 2

“Dalga 3” adlı çalışmada Avanos kili kullanılarak Tornada çekilmiş tabak formu, elle yapılan müdahalelerle biçim verilmiş 950°C’de bisküvi pişirimi yapılmış, bazı noktalarda renkli ve şeffaf sır kullanılarak renklendirilmiştir.

Merkezde yer alan Arkaik dönem kuş motifi her ne kadar deforme edilmiş olsa kanatlarını gövdesinin gerisine yapıştırmış göğüs kısmını öne doğru kabartmış başı dik ayakları ile adım şeklinde biçimlendirilmiş kuş motifini çevreleyen dalgalara karşı bir gurur ifadesindedir. Daha önceki çalışmalarda da olduğu gibi tüm arkaik dönem kuş motiflerinin özellikle yüzleri sağa doğru betimlenmiştir. Ada coğrafyası düşünüldüğünde zamanında birçok medeniyetten etkilenilmiş olması şu an rafine bir kültür meydana getirmiştir. Güneşin doğuşu gibi doğudan doğan güneş batıya doğru ilerleyerek batı istikametine doğru batır. Bunu bir zaman çizelgesi olarak düşündüğümüzde de ada da var olmuş medeniyetlerin yaşanmışlıkları bıraktıkları izler ve yerini başka bir medeniyete bırakışı gibi hep bir adım ileriye hep bir adım öne geçmişlerdir. Kıbrıs adasının geçmiş tarihine baktığımızda coğrafi konumu gereği çok önemli sosyal, politik, ticari, kültürel olaylara ev sahipliği yapmıştır. Bu birikim dört bir tarafı denizlerle kaplı bir kara parçasının şu anki zenginliği olmuştur. Bunun vermiş olduğu haklı gurur ise sanatsal bir anlatım ile Seramik tabak

formu üzerinde yer alan kuş motifinin dört bir tarafı denizlerde kaplı olsa bile bu kültür mozayığının gücünü ifade etmiştir.

Dalga-4

Bir önceki çalışma ile benzerlikler gösteren seramik tabak formu merkezinde yer alan arkaik dönem kuş motifini çevreleyen dairesel yapıda kalın çizgisel formlar kullanılarak deniz dalgası imgesine gönderme yapılırken bu dairesel form ile seramik tabak merkezi arasına geleneksel motifler ile bezemler yapılmıştır. İfadeyi ve anlatımı güçlendirmek adına beyaz, sarı ve şeffaf sır kullanılarak motiflerin önemine vurgu yapılmıştır.

Şekil 67

‘Dalga 4’ Adlı Seramik Tabak

‘Dalga 4’ adlı çalışmada merkezde yer alan arkaik dönem kuş motifi baskı tekniği ile yerleştirildikten sonra kazıma tekniği kullanarak kontör çizgileri belirgin hale getirilirken deforme edilmiş olan ana motifin gövde biçimi hacimsel olarak genişlemiştir. Kuş motifi betimlenirken kanatları gövde ile bütün hale gelmiş başını arkaya yatırırken göğüs kafesi de öne doğru kabarmaktadır. Orijinal arkaik seramik formlar üzerindeki kuş motiflerinde bulunan ayak hareketleri dönem seramik formlarda yer aldığı şekliyle korunmuştur.

Arkaik dönem seramik sanatında yer alan seramik formlar üzerine bezenmiş arkaik dönem kuş motifleri dönemlerinin özelliklerini yansıtan kültürel bir değer ve kanıt işlevi görmektedir. Günümüz seramik sanatında da bu eserlerden etkilenmek ve esinlenmemek kaçınılmaz olmamaktadır. Seramik tabak yüzeyinde kullanılan

geleneksel bezeme motifleri günümüzün coğrafi koşullarını, tarihi değerlerine katkı sağlarken, özünde derin anlamlarda barındırmaktadır. Yıllar öncesinde beklide sadece ihtiyaç ve süsleme amacıyla kullanılmış olsalar bile birçok sanat eserinde kullanılan motifte yaşanmışlık izleri taşımaktadır.

Bu çalışmada seramik tabak formun merkezinde yer alan ve önemine vurgu yapılan merkez daireden sonra başlayan iç bükey dış bükey şeklindeki dairesel yapılar ile kare ve dikdörtgen yapıların geleneksel ile çağdaş sanat anlayışının zamansız etkileşiminde harmanlanarak bugünün sanat yapıtını oluşturmaktadır.

Şekil 68

‘Dalga 4’ Adlı Seramik

Tabak Detay 1

Şekil 69

‘Dalga 4’ Adlı Seramik

Tabak Detay 2

‘Dalga 4’ adlı çalışmada ebatlı Avanos kili kullanılarak Tornada çekilmiş tabak formu, elle yapılan müdahalelerle biçim verilmiş 950°C’de bisküvi pişirimi yapılmış, bazı noktalarda renkli ve şeffaf sır kullanılarak renklendirilmiştir.

Köpük-1

Şekil 67 ile Şekil 70’de yer alan iki adet seramik tabak formu aynı özellikte ve benzerlikte tornada şekillendirilmiş, elle müdahaleler ile biçimlendirilirken geleneksel motif formlarından yararlanılarak seramik tabak formları yüzeylerine bezemler uygulanmıştır. Bir önceki seramik tabak formlarından farklı olarak bu iki seramik tabak formu yüzeyinde dairesel çizgi formuna daha az yer verilmiştir. İfadeyi güçlendirmek amaçlı çeşitli süsleme ve bezeme imgeleri kullanılırken her iki

seramik tabak formu yüzeyinin farklı yerlerine mavi ve şeffaf sır uygulanarak zıtlıklar oluşturulmuştur.

Şekil 70

‘Köpük 1’ Adlı Seramik Tabak

Şekil 67’de yer alan seramik tabak formu üzerine iç bükey noktasal plastik değerler uygulanırken Şekil 70’de yer alan seramik tabak formu yüzeyinde dış bükey şekilde noktasal plastik değerler uygulanmıştır. Seramik tabak formu merkezlerine Şekil 67’de yer alan arkaik dönem kuş motifi kalın kontörlü dış bükey biçimde uygulanırken Şekil 70’de yer alan seramik tabak formu merkezinde yer alan arkaik dönem kuş motifi kazıma tekniği kullanılarak kontörleri çizgisel iç bükey biçimde uygulanmıştır. Her iki seramik tabak formunda merkezden başlayıp dışarıya doğru büyüyen dairesel formlar uygulanmış olsa bile Şekil 67’de yer alan dairesel formlar dış bükey biçiminde şekillendirilirken Şekil 70’de yer alan seramik tabak formu üzerindeki dairesel formlar kazıma tekniği kullanılarak deforme edilmiştir. Böylelikle her iki seramik tabak formu aynı özelliklerde biçimlendirilmiş olmasına rağmen farklı plastik anlayışlar ve teknikler kullanılarak zıtlıklar elde edilmiştir.

Şekil 71

*'Köpük 1' Adlı Seramik
Tabak Detay 1*

Şekil 72

*'Köpük 1' Adlı Seramik
Tabak Detay 2*

“Köpük 1” çalışmada Avanos kili kullanılarak Tornada çekilmiş tabak formu, elle yapılan müdahalelerle biçim verilmiş 950°C’de bisküvi pişirimi yapılmış, bazı noktalarda renkli ve şeffaf sır kullanılarak renklendirilmiştir.

Köpük-2

Köpük-2 adlı çalışmada; kuş motifi daha sade ve minimal biçimde ifade edilmeye çalışılmıştır. her iki seramik tabak formu üzerinde benzer plastik öğelerin farklı anlatımı ile bezemeler uygulanmıştır.

Çalışmanın merkezinde yer alan motifi sarmalayan 23 halka Güneşi ve bereketi, etrafında büyük halka içinde yer alan nokta kabartmalar kültürel zenginliğin ada etrafında toplanışını temsil eder.

Şekil 73

'Köpük 2' Adlı Seramik Tabak

‘Köpük 2’ çalışmada Avanos kili kullanılarak Tornada çekilmiş tabak formu, elle yapılan müdahalelerle biçim verilmiş 950°C’de bisküvi pişirimi yapılmış, bazı noktalarda renkli ve şeffaf sır kullanılarak renklendirilmiştir.

Şekil 74

‘Köpük 2’ Adlı Seramik

Tabak Detay 1

Şekil 75

‘Köpük 2’ Adlı Seramik

Tabak Detay 2

Kuşlar-1

Şekil 76’de yer alan “Kuşlar 1” adlı seramik tabak formu daha önceki seramik tabak formlarından farklı olarak resimsel anlatım biçimi ile ortaya çıkmaktadır.

Seramik Tabak formu tornada şekillendirilmiş elle müdahalelerle tabak yüzeyine kazıma tekniği uygulanarak arkaik dönem kuş motifleri tatbik edilmiştir. İfadenin güçlendirilmesi amacı ile de Turkuaz şeffaf sır kullanılarak resimsel betimlemeye destek verilmiştir.

Şekil 76

‘Kuşlar 1’ Adlı Seramik Tabak

Seramik tabak yüzeyine kazıma tekniği ile oluşturan arkaik dönem kuş motifleri iki farklı yöne bakar durumda karşılıklı bir kompozisyon şeklinde oluşturulmuştur. Arkaik dönem kuş motiflerinin kanatları açık, ayakları dans eder biçimde gövdeleri geride boyun kısımları öne doğru eğilme eylemi içerisindeydirler. Her iki hareketi güçlendirmek kompozisyonu ön plana çıkarmak içinde kuş motiflerinin gövde içlerine motifler bezemeler yapılmıştır.

Şekil 77

'Kuşlar 1' Adlı Seramik

Tabak Detay 1

Şekil 78

'Kuşlar 1' Adlı Seramik

Tabak Detay 2

Seramik tabak formu üzerinde yer alan iki farklı kuş motifi, bir aşk seremonisi içinde dans etme eylemini gerçekleştirmektedir. İki kuş motifi birbirlerine yakın, boyunlarını birbirine yaklaştırmak suretiyle önce duygusal bir buluşmanın başlamasına sonrasında ise bir birbirlerini koklayarak devam eden bir aşk seremonisine geçmektedirler.

Fiziksel beğeni ve çekim gücünün önemi her ne kadar önemli olsa da iki bedenin hele ki farklı duygu ve düşüncelere sahip iki canlının, güven samimiyet ve dostlukla başlayan beraberliklerinin sevgiye dönüşmesi, bu sevginin temellerinde kurulan güven ve dürüstlük kavramlarının ileride yaşanacak olan aşkın tohumlarını beslediği gibi aşikârdır. Mantık çerçevesinde düşünüldüğünde imkânsız olan fakat duygusal anlamada gözleri kör eden aşkın kimyası sevgiye dönüştüğünde tek beden olmak biz olmak değerlerinin öne çıkmasıyla bir bütün oluşturmaktadır.

“Kuşlar 1” adlı çalışmada Avanos kili kullanılarak Tornada çekilmiş tabak formu, elle yapılan müdahalelerle biçim verilmiş 950°C’de bisküvi pişirimi yapılmış, bazı noktalarda renkli ve şeffaf sır kullanılarak renklendirilmiştir.

Kuşlar -2

“Kuşlar 2” adlı çalışmada eramik tabak formu torna ile şekillendirilmiş, elle müdahaleler ile Kıbrıs-Geometrik dönem motifleri örnek alınarak bezenmiştir. Bu seramik tabak formu yüzeyinde daha önceki örneklerden çok farklı olarak tek bir arkaik dönem kuş motifi değil üç farklı arkaik dönem kuş motifi betimlenmiştir. Yine diğer örneklerdeki çalışmalardan farklı olarak kullanılan çizgisel daire formları bu seramik tabak formu yüzeyinin merkezinde kullanılmış, çizgisel formları destekleyen grafiksel ve geleneksel öğeler ile de desteklenmiştir. Bu öğeler ile seramik tabak yüzeyinde üç farklı alan yaratılmış ve her bir alan içine arkaik dönem kuş motifi betimlenmiştir. Kazıma tekniği ile oluşturulan resimsel kompozisyonun ön plana çıkmasını sağlamak içinde mavi ve şeffaf sır kullanılarak ifadeler güçlendirilmiştir.

Şekil 79

‘Kuşlar 2’ Adlı Seramik Tabak

Çalışmada yer alan her bir arkaik dönem kuş motifini tek tek incelediğimizde biçimsel olarak birbirinden farklı olduğunu görüyoruz. Aynı formlara sahip kuş motifleri farklı hareket biçimleri ile birbirlerinden ayrılmaktadır. Bu farklar, bazen kuş motifinin bir balık motifi ile bazen de yerde yürürken betimlenirken, bir başka motifte ise bitki motifi ile görmekteyiz. Burada Kıbrıs-Geometrik döneminde yapılan

vazo ve vb. eserler üzerine resmedilmiş arkaik kuş motiflerinin anlatım biçimi örneklem alınmıştır.

Şekil 80

'Kuşlar 2' Adlı Seramik

Tabak Detay 1

Şekil 81

'Kuşlar 2' Adlı Seramik

Tabak Detay 2

“Kuşlar 2” adlı seramik tabak üzerinde yer alan kompozisyonda kullanılan sanatsal motifler, gelenekselden günümüze bir pencere açmaktadır. Sanki bir zaman tüneline yolculuk eder gibi dünü bugünü ve yarını birleştiren, yeni bir zaman boyutunda var olmak için kendilerini zamanın usta zanaatkârlarının zihninden kalbine, oradan el yetisine ulaşılarak zamansız sanat eserlerine dönüştürülen motifler bu zaman tüneline zamansız halleri ile yeniden ve yeniden hayat bulacaklardır.

“Kuşlar 2” adlı çalışmada Avanos kili kullanılarak Tornada çekilmiş tabak formu, elle yapılan müdahalelerle biçim verilmiş 950°C’de bisküvi pişirimi yapılmış, bazı noktalarda renkli ve şeffaf sır kullanılarak renklendirilmiştir.

Kuşlar-3

Şekil 82’de yer alan “Kuşlar 3” adlı seramik tabak torna ile şekillendirilmiş, elle müdahalede bulunularak biçimlendirilmiş form üzerinde büyük bir alanı kaplayacak kadar genişlikte, kazıma yöntemi kullanılarak arkaik dönem kuş motifleri resmedilmiştir. Kompozisyonun sınırlarını belirlemek ve merkezde bulunan kuş motifini ön plana çıkarmak içinde motifi çevreleyen çizgisel daire formu kullanılmıştır. Yeşil ve şeffaf sır kullanılarak iki boyutlu yüzeye hareketlilik kazandırılmıştır.

Şekil 82

'Kuşlar 3' Adlı Seramik Tabak

Daha önceki çalışmalarda yer alan arkaik dönem kuş motifi bu çalışmada diğerlerinden hacimsel olarak daha büyük resmedilirken, biçimsel anlamda da çağdaş sanat yorumları kazandırılmıştır. Daha önceki kuş motifleri geleneksel yöntemler ile oluşturulurken bu çalışmadaki kuş motifi çağdaş anlayışla yeniden biçim kazanmıştır. Motif kanatları yukarı kaldırmış, gövdesi ve boyun kısmı daha hacimsel resmedilmiş, yürür pozisyonundaki ayakları ise çizgisel öğeler kullanılarak oluşturulmuştur. Ayrıca motifinin gövdesi de geleneksel motifler kullanılarak bezenmiştir. Kompozisyonda anlatımı güçlendirmek adına Seramik tabak formu yüzeyinin merkezinde yer alan kuş motifini yine çizgisel formlar kullanılarak dairesel bir yapı tamamlanmaktadır.

Şekil 83

'Kuşlar 3' Adlı Seramik

Tabak Detay 1

Şekil 84

'Kuşlar 3' Adlı Seramik

Tabak Detay 2

Bu seramik tabak formu yüzeyinde yer alan arkaik dönem kuş motifi, tek kuş motifi olması ve daha önceki çalışmalardan farklı olarak yönünün sola bakması dikkat çekicidir.

“Kuşlar 3” adlı çalışmada Avanos kili kullanılarak Tornada çekilmiş tabak formu, elle yapılan müdahalelerle biçim verilmiş 950°C’de bisküvi pişirimi yapılmış, bazı noktalarda renkli ve şeffaf sır kullanılarak renklendirilmiştir.

Kuşlar-4

Şekil 85’de yer alan “Kuşlar 4” adlı seramik tabak da tornada şekillendirilmiş, elle müdahalelerle daha önceki çalışmalardan çizgisel farklılar getirilerek geleneksel motiflerle bezenmiştir. Arkaik dönem kuş motifi imgesi oluşturulurken motifin çevresi dairesel öğeler ile sınırlandırılmıştır. Kırmızı, mavi ve şeffaf sır kullanılmıştır.

Şekil 85

‘Kuşlar 4’ Adlı Seramik Tabak

Kendini birçok kez tekrarlayan seramik tabak formları yüzeylerinde oluşturulan resimsel anlatımlar birbirleri ile benzerlikler göstermiş olsalar bile benzer motiflerinin her birinin ayrı bir anlatım biçimleri oldukları mesajı vermektedir. Bu çalışmada da yer alan arkaik dönem kuş motifi imgesi geleneksel anlayıştan uzaklaşmadan seramik tabak yüzeyine resmedilirken yine aynı kaygılar ile kuş motifi gövdesinde geleneksel motifler kullanılmıştır. Kuş motifi seramik tabak yüzeyine çizgisel değil hacimsel olarak yerleştirilirken motifin gövdesinde yer alan bezemeler estetik kaygılarla kullanılmıştır. Her ne kadar kuş imgesi temelinde oluşturulmuş

yüzeyler olsalar da farklı medeniyetlere ait motiflerin kullanımına olanak sağlamaktadır.

Şekil 86

'Kuşlar 4' Adlı Seramik

Tabak Detay 1

Şekil 87

'Kuşlar 4' Adlı Seramik

Tabak Detay 2

Daha önceki Seramik tabak formlarından farklı olarak bu çalışmada dikkat çeken husus kuş motifinin temel amacından çıkıp bir araç olarak kullanılmasıdır. Bu bir yüzey içerisinde oluşturulan plastik birimlerin birbirleri ile bütün oluştururken, kendi anlamlarından uzaklaşmadan kendi temel anlatım biçimi ve ifadesini koruyarak farklı bir anlatım biçimi olmuştur. Arkaik dönem seramik sanatına ait bir kuş motifinin Anadolu medeniyetleri motifleri ile bezenerek bugün çağdaş bir sanat eserinin anlatım biçimine olanak sağlamıştır.

“Kuşlar 4” çalışmada Avanos kili kullanılarak Tornada çekilmiş tabak formu, elle yapılan müdahalelerle biçim verilmiş 950°C’de bisküvi pişirimi yapılmış, bazı noktalarda renkli ve şeffaf sır kullanılarak renklendirilmiştir.

Kuşlar-5

Çalışmada kazıma tekniği kullanılarak arkaik kuş motifleri resimsel olarak seramik tabak yüzeylerde betimlenmiştir. Mavi, Kırmızı ve şeffaf sır uygulanan seramik tabak formlarında arkaik kuş motifi imgesi ön plana çıkarılmıştır.

Şekil 88

‘Kuşlar 5’ Adlı Seramik Tabak

Motif stilize edilerek geleneksel yapısından uzaklaştırılmış, Tabak formunun yüzeyini dolduracak şekilde kazıma tekniği uygulanarak bezenmiştir. Kuş ağzında bir balıkla resmedilmiştir.

Şekil 89

*‘Kuşlar 5’ Adlı Seramik
Tabak Detay 1*

Şekil 90

*‘Kuşlar 5’ Adlı Seramik
Tabak Detay 2*

“Kuşlar 5” çalışmada Avanos kili kullanılarak Tornada çekilmiş tabak formu, elle yapılan müdahalelerle biçim verilmiş 950°C’de bisküvi pişirimi yapılmış, bazı noktalarda renkli ve şeffaf sır kullanılarak renklendirilmiştir.

Kuşlar-6

Kuşlar-6 adlı çalışmada da geleneksel bezeme anlayışından uzak çağdaş anlayışta bezeme yapılmış. Tabak yüzeyi tamamen doldurulmuştur.

Şekil 91

‘Kuşlar 6’ Adlı Seramik Tabak

“Kuşlar 6” adlı çalışmada Avanos kili kullanılarak Tornada çekilmiş tabak formu, elle yapılan müdahalelerle biçim verilmiş 950°C’de bisküvi pişirimi yapılmış, bazı noktalarda renkli ve şeffaf sır kullanılarak renklendirilmiştir.

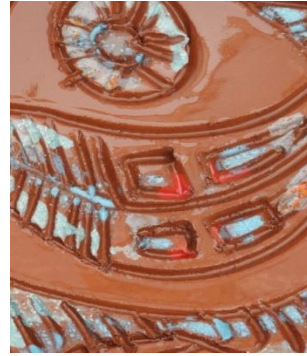
Şekil 92

*‘Kuşlar 6’ Adlı Seramik
Tabak Detay 1*

Şekil 93

*‘Kuşlar 6’ Adlı Seramik
Tabak Detay 2*

Kuşlar-7

Şekil 94’de yer alan “Kuşlar 7” adlı seramik tabak formu torna ile şekillendirilmiş, elle müdahalelerle seramik tabak yüzeyinde resimsel öğeler oluşturulmuştur. Daha önceki birçok seramik tabak formunda yer alan plastik öğelere yer verilmeden minimize edilmiş olan seramik tabak formunda resimsel anlatımla arkaik dönem kuş motifi dışında herhangi bir plastik öğeye yer verilmemiştir. Kazıma tekniği kullanılarak oluşturulan arkaik dönem kuş motifleri çift olarak betimlemiş olup, Seramik tabak formu yüzeyinde anlatımı güçlendirmek

amaçlı mavi ve şeffaf sır kullanılarak seramik tabak yüzeyindeki çizgisel formlar ön plana çıkarılmıştır.

Şekil 94

‘Kuşlar 7’ Adlı Seramik Tabak

Uygulama çalışmaları kapsamında yapılan “Kuşlar 7” adlı seramik tabak formunda iki adet arkaik kuş motifi peş peşe birbirini izler pozisyonda resmedilirken, her iki kuş motifinin kanatları açık havada, göğüsleri önde, başları dik ve ayakları yerden kesilmiş uçuş eylemi içindedirler. Her iki kuş motifinin de çağdaş sanat öğeleri kullanılarak bedenleri çizgisel motiflerle bezenmiş, geleneksel motif anlayışından uzaklaşıp çağdaş seramik motiflerde yeniden yorumlanmıştır.

Şekil 95

‘Kuşlar 7’ Adlı Seramik

Tabak Detay 1

Şekil 96

‘Kuşlar 7’ Adlı Seramik

Tabak Detay 2

Daha önceki seramik tabak formlarının aksine yeni bir plastik anlatım ile oluşturulan seramik tabak formu, yüzeyinde bulunan iki adet arkaik dönem kuş motifinin başka plastik öğeler olmadan betimlenmiştir. Bu kapsamda tüm seramik

tabak formların bir toplam değerlendirmesi olan bu çalışma ile tek tek ele alınan her bir parçadan bütüne gidilmiş ve bütünü oluşturan tüm parçalardan farklı birer anlam çıkarılmıştır. Bütünü oluşturan her bir parçanın yaşanmışlığı anlattığı hikâye farklı olsa da İnsan hayatında olduğu gibi birikimleri ve yaşanmışlıkları toplamında olgunlaşıp daha sade daha minimal bir hale gelmektedir.

“Kuşlar 7” alışmada Avanos kili kullanılarak Tornada çekilmiş tabak formu, elle yapılan müdahalelerle biçim verilmiş 950°C’de bisküvi pişirimi yapılmış, bazı noktalarda renkli ve şeffaf sır kullanılarak renklendirilmiştir.

BÖLÜM VI

Sonuç

Herhangi bir yapıtta yan yana geldiğinde süsleyici unsur olarak kullanılan motif tek olarak bir gurup tarafından anlam yüklenen işaretler olarak karşımıza çıkar. Bu tezde konu olan kuş motifleri bulunduğu coğrafyasıyla göçerlerin uğrak noktası olan Kıbrıs adasının bütüncül yaşam biçiminde sıklıkla, türlü şekillerde kullanılmıştır. Bir ada olan Kıbrıs coğrafyasında güneyden kuzeye göçen kuş sürüleri varlıkları ile ada yaşayanlarının hayatlarında birçok izler bırakmıştır. Görsel birikimlerle geçmişten günümüze ve geleceğe taşınan bu unsurlar hem coğrafik hem kültürel birçok etkiler bırakmışlardır.

Birçok kültürde olduğu gibi Kıbrıs coğrafyasında yaşamış ve hüküm sürmüş medeniyetlerde kültürel değerler arasında yer alan seramik kap kakak, küp, testi ve benzeri kaplar üzerlerinde birçok hikayeleştirilmiş kompozisyonlara sahiptir. Çağının yaşam çizgilerini, etkilendikleri sosyal ve kültürel birikimleri sembolleştirerek seramik üzerine, kazıyarak ya da çeşitli boyalarla ya da renkli killerle bezemişlerdir. Coğrafi özelliğinden dolayı göçmen kuşların yuvası konumunda olan ada süsleme ögesi olarak bir kuş türünü motifleştirerek kullanmışlardır. Süsleme ögesi olarak kullanılan kuş motiflerinin, tarihsel süreç içerisinde geçirdiği biçimsel değişimin vurgulandığı bu çalışmada unutulmaya yüz tutmuş kültürel ve sanatsal değere sahip Kıbrıs arkaik dönem kuş motifi modern bir dille yeniden yorumlanarak literatüre kazandırılması hedeflenmiştir.

Bu çalışma ile arkaik dönemde sıklıkla kullanılan kuş motifi çeşitli uygulanış biçimleriyle ele alınmış, miras olarak kabul gören kültürel birikimin farkındalığının daha da artırılması ve ada kültürüne farklı biçimlerde uygulaması yapılarak kazandırılması düşünülmüştür. Arkaik dönemin paha biçilemez birçok seramik eser incelenmiştir. Hikâyeleriyle yeniden yüzey çalışmalarında vurgulanmıştır. Tamamen Kıbrıs kültürünün sahip olduğu bu değerler geleceğe farklı bakış açısından yorumlanarak taşınması düşünülmüştür.

Bu çalışma tarihi ve arkeolojik bir değere sahip “Kıbrıs Kuş Motifinin sanat alanında literatüre kazandırılmasıyla önem içermektedir. Arkaik dönem Kıbrıs kuş motifleri özgün çalışmalarda yerini almış, çağdaş bir yorum getirilmiştir.

Beraberinde Kıbrıs ve Kıbrıs'a ait tarihi ve arkeolojik bu değer (Arkaik Dönem Kıbrıs Kuşu) seramik yüzeyler üzerinde uygulanmıştır. Seramik sanatında özgün kuş formlarıyla yer alan örneklerin yanında yeniden yorumlanan Arkaik dönem Kıbrıs Kuşu da zenginlik katmıştır.

Konu ile ilgili araştırma yapacak olan araştırmacılara farklı bir kaynak olacağı düşünülen bu tez çalışmasında Arkaik dönem Kıbrıs Kuşu hakkında bazı varsayımlara da ulaşılmıştır. Bunların arasında Kuşun fiziki betimlemesi yapılabilmekte; kısa bacaklı, dolgun gövdeli, uzun sayılmayacak boyun ve gagaya sahip olduğu, seramik kaplar üzerindeki çizimlerden çıkarılabilecek ortak yargılardır.

Arkaik dönem Kıbrıs Kuşunun Arkaik dönem Yunan sanatında ve Anadolu seramikleri üzerinde betimlenen kuş örnekleri ile biçimsel olarak benzerlik kurduğu tespit edilmiştir. Bunun nedeni olarak da Kıbrıs adasının kıtalar arası ticaret yolu üzerinde önemli bir jeopolitik öneme sahip olması gösterilmektedir.

Diğer yandan Kıbrıs Adasında yaşayan kekliğe benzer bu tür kuşun benzer iklim ve coğrafyaya sahip diğer topraklara bu ticaret kolonileri tarafından neden taşınmadığı, taşındı ise neden üremediği ve o coğrafyalarda sanatsal anlatılarına neden konu edilmediği tartışılması gereken diğer bir sorun olarak tespit edilmiştir. Ancak, Arkaik dönem Kıbrıs Kuş motiflerinin Anadolu'da yapılan kazılar sonucu çıkarılan seramik kaplar üzerindeki kuş motifleriyle olan benzerlikleri dikkat çekmiştir. Özellikle Maşathöyük'te yapılan kazılar sonucu Frigler'e ait olduğu bilinen seramik kap parçaları üzerine resmedilen kuş motifleri ve çizim tekniklerinin Kıbrıs Kuşu ile olan benzerliği bu üslubun coğrafyalar arası taşınmış olabileceği olasılığını gün yüzüne çıkarmıştır.

Yapılan bu çalışma sonucunda kültürel anlamda zengin bir yere sahip Akdeniz havzasında birbirlerine komşu olan medeniyetlerde ticaret vb ilişkilerle kültürel birikimlerinde birçok benzer noktalara sahip olduğu gerçeğini ortaya çıkarmıştır. Farklı bir insan eylemi olan sanat paylaşımlarıyla ve ürettikleriyle özgün bir iletişim diline sahip olduğu gerçeğini de açığa çıkarmıştır. An'ını yaşayan ve duygularını sözler dışında sembollerle aktaran insanoğlu zamanın tanıkları olan eserlerle de geleceğe geçmişin mirasını taşırlar.

Kaynakça

- Akçay, E. Y. (2018). Roma Dönemi'nde Kıbrıs' ın Yaşadığı Dönüşüm. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(2), 137-148.
- Anonim. (2011). El Sanatları Teknolojisi Modülü. Karışık Motif Çizimleri, 211GS0084. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları. Ankara. Retrieved from Web Sitesi: <http://www.megep.meb.gov.tr/>
- Ay, O. (2006). *M. Ö I. binde Doğu Batı etkileşimi ekseninde grek plastik alanında heykelin oluşumu ve bu alandaki süreçsel etkileşimler*. Adnan Menderes Üniversitesi,
- Boardman, J., İlseven, Y. (2005). *Yunan sanatı: Homer Kitabevi*.
- Cebeci, A. (2018). *Yerel Motif Yorumları*. (Sanatta Yeterlilik). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Clarke, J. T. (2001). Style and society in ceramic Neolithic Cyprus. *Levant*, 33(1), 65-80.
- Çakır, H. İ. (2011). *Arkaik Dönem Yunan Seramiklerinin İncelenmesi ve Günümüz Yorumlamaları*. (Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon.
- Dinçer, B. (2002). Kültür Tarihinde Kuşlar. *İbibik* (3), 18-21.
- Erbek, Ç. (2015). Türklerde Yaşam Ağacı. Retrieved from <http://www.caglarerbek.com/2015/05/turklerde-yasam-agaci.html>
- Görsel Sanatlar Platformu. (2009). Kıbrıs Türk Seramik Sanatı. Retrieved from <https://www.gorselsanatlar.org/gorsel-sanatlarda-bicimlendirme/kibris-turk-seramik-sanati/msg166208/#msg166208>
- Güler, Y. (2004). Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin Kuruluşuna kadar Kıbrıs Meselesi. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (Ahi Evran Univ. Kırşehir Eğt. Fak. Derg.)*, 5(1), 101-112.
- Günyar, Ş. (2007). *Anadolu seramiğinde kuş öğeleri*. (Sanatta Yeterlilik Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Haklı, M. (2018). *Eski Türk sanatında simgesel motifler ve günümüz seramik sanatındaki yorumları*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Huntürk, Ö. (2016). *Heykel ve sanat kuramları: Hayalperest Yayınevi*.
- İnan, H. B. (2018). *Seramik Form ve Yüzeylerde Resimsel Anlatımlar ve İmgeler*. (Yüksek Lisans). Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Seramik Anasanat Dalı, Ankara.
- İncedoğan, H. (2008). *Güncel sanat pratiği içinde motif ve new ornamentation*. DEÜ Güzel Sanatlar Enstitüsü,
- Kaba, H. (2008). *Kıbrıs-arkaik dönem seramiğinde kuş motifi*. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Konur, İ. (1946). *Kıbrıs tarihi ve Kıbrıstaki Türk eserleri*: Seyhan Basımevi.
- Nuhoğlu, M. (2018). Yeni Mekânların Bezenmesinde Kullanılan Duvar Seramiklerinde Ele Alınan Tasarımların Dolaylı ve Dolaysız Tarihçilik Etkileri Üzerine Bir Değerlendirme. *Medeniyet Sanat Dergisi*, 4(2), 139-152.
- Özdiñç, Ö. (2016). Halı ve motif. *The Journal of Social Sciences*, 3, 524. doi:10.16990/Sobider.191
- Öztepe, E. (2007). Karpaz Yarımadası Arkeolojik Yerleşimleri. *Anadolu*(33), 143-164.
- Öztürk, A. (2010). *Modern Sanat Hareketleri Etkiğinde Seramik Sanatı*. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.

- Sözen, M., & Tanyeli, U. (1986). *Sanat kavram ve terimleri sözlüğü: resim-heykel-mimarlık, geleneksel Türk sanatları-yugulamalı sanatlar ve genel sanat kavramları* (Vol. 71): Remzi Kitabevi.
- Şahin, H. (2012). Postmodern sanat. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 1(05), 90-111.
- Şahin, S. (2006). *VI. ve VII. yüzyıllarda Kıbrıs/Cyprus in 6th and 7th centuries*. (Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Yavuz, H. (2007). *Hellenistik dönem tabakları ve kaselerinin kronolojik gelişimi ve sorunları*. Adnan Menderes Üniversitesi,
- Yılmaz, A. (2018). *Fraktal Seramik Yorumlamalar*. (Yüksek Lisans). Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Seramik Anasanat Dalı, Ankara.
- Yüksel, İ. (2018). Seramik Yüzeylerde Geometrik Unsurların Kullanımı. *Journal of International Social Research*, 11(59).

İntihal Raporu

KIBRIS ARKAİK DÖNEM KUŞ MOTİFİNİN SERAMİK TABAKLARDA YORUMU

ORJİNALLİK RAPORU

% 16	% 16	% 1	% 2
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	acikerisim.aku.edu.tr İnternet Kaynağı	% 3
2	earsiv.anadolu.edu.tr İnternet Kaynağı	% 3
3	www.openaccess.hacettepe.edu.tr:8080 İnternet Kaynağı	% 2
4	adudspace.adu.edu.tr:8080 İnternet Kaynağı	% 1
5	www.kibrisabakis.com İnternet Kaynağı	% 1
6	docplayer.biz.tr İnternet Kaynağı	% 1
7	acikbilim.yok.gov.tr İnternet Kaynağı	% 1
8	www.sosyalarastirmalar.com İnternet Kaynağı	% 1
9	www.kad.org.tr İnternet Kaynağı	% 1

Özgeçmiş

İsim-Soyisim: Alihan Yonuk

Doğum Yeri / Tarihi: Almanya / 20.10.1973

Eğitim Bilgileri:

Lisans: Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Heykel Bölümü, 1996 - 2000

Yüksek Lisans: Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Seramik Anasanat Dalı 2009 - 2012

Doktora: Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat ve Tasarım Anasanat Dalı Seramik Sanat Dalı 2013 – 2022

SERGİ, SEMPOZYUM ve MAKALE

1. Yonuk, A., Altunöz, A., & Özçelik, H. Mit Ve Efsanelerde Yer Alan Kuş İmgelerinin Heykel Ve Seramik Sanatındaki İzdüşümleri. Millî Folklor, 2021, Yıl 33, Cilt 17, Sayı 132.
2. Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi ile Alanya Belediyesi'nin düzenlemiş olduğu Alanya'nın 800. Fetih Yılı Onuruna I. Uluslararası Selçuklu Sekizgeni Çini Duvarı Projesi, Alanya, 2021
3. YakınDoğu Üniversitesi Öğretim Elemanları Sergisi, KKTC/Lefkoşa, 2020
4. Cumhuriyet 2018 Karma Sergi, Kocaeli, 2018
5. Özçelik, H., Yonuk, A., & İçemer, P. (2017). Ceramic wall panels in architecture within the scope of the study named" Evrenim". International Journal of Innovative Research in Education, 4(3), 142-147.
6. Cumhuriyet Karma Sergi, Kocaeli, 2017
7. YakınDoğu Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi Doktora Yeterlilik Sergisi, KKTC/Lefkoşa, 2016
8. YakınDoğu Üniversitesi Öğretim Elemanları Sergisi, KKTC/Lefkoşa, 2015
9. Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim ve Fotoğraf karma Sergi, Ankara, 2012
10. 7. Uluslararası Guazin Sanat ve Tasarım Festivali Karma Sergi, İran, 2012
11. 71. Devlet Resim Heykel Yarışması Seramik Dalında Sergi, 2012

12. Yakınoğu Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakóltesi Akademiada 3 kapsamında karma sergi, KKTC/Lefkoşa, 2012
13. 50 Genç Sanatçı 50 Eser Karma Sergi, Kayseri, 2010
14. Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Yüksek Lisans Karma Sergi, Kayseri, 2010
15. Anagama, Tuz ve Kâğıt Fırın Çalıştayı, Kapadokya/Nevşehir, 2010
16. II. Uluslararası Taş Heykel Sempozyumu, Sivas, 2006
17. III. Gençlik Atölyeleri Açık Alan Ahşap Heykel Etkinlikleri. Ordu, 2004
18. I. Uluslararası Taş Heykel Sempozyumu, Sivas, 2004
19. Cumhuriyet Üniversitesi”30 Yıl” etkinlikleri ödöl heykelciğı, Sivas, 2004.
20. Cumhuriyet Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakóltesi Öğretim elemanları sergi, Sivas, 2003.
21. İstanbul Büyük Şehir Bel. Taksim Metro Tanıtım Sergisi, İstanbul, 2002.
22. Sivas Valiliğı Sivas Sanatçıları Sergi, Çağdaş Sanatlar Merkezi, Ankara, 2002.
23. Sivas Atatürk Kongre ve Etnografya Müzesi, Öğretim Elemanları Sergi, Sivas, 2001.
24. Cumhuriyet Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakóltesi Açılış sergisi, Sivas, 2001.
25. Platform C. Cappadocia Academi 2000 Program Karma Sergi, Nevşehir, 2000.
26. Erciyes Üniversitesi Sabancı Kóltür Sitesi Karma sergi, Kayseri, 1997-2000.
27. Çukurova Üniversitesi G.S.F. Heykel Bölümü Karma sergi, Adana, 1999.
28. Sanayi ve Ticaret Odası Karma sergi, Kayseri, 1999.

ALDIĞI ÖDÖL ve PLAKETLER

1. 71. Devlet Resim Heykel Yarışması Katılım ve Teşekkür Belgesi, 2012.
2. Yakınoğu Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakóltesi Akademiada 3 Çalıştayı Katılım ve Teşekkür belgesi, Kıbrıs, 2012.
3. II. Uluslararası Taş Heykel Sempozyumu Katılım Plaketi, Sivas, 2006.
4. I. Uluslararası Taş Heykel Sempozyumu Katılım Plaketi, Sivas, 2004
5. Cumhuriyet Üniversitesi 30 Yıl tanıtım etkinlikleri Teşekkür Plaketi, Sivas, 2004.
6. Cumhuriyet Üniversitesi G.S.F. Akademi Heykeli Teşekkür Plaketi, Sivas, 2003.
7. Erciyes Üniversitesi G.S.F. Heykel Başarı Ödölü, Kayseri, 2000.

UYGULANAN ÇALIŞMALARI

1. Kayseri İl Turizm Müdürlüğü Seramik Pano Kayseri, 2010.
2. ÖSYM Çocuk Yuvası binası dış çepe seramik kompozisyon çalışması, Ankara, 2009
3. Cumhuriyet Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Seramik Heykel Çalışması, Sivas, 2004.
4. Cumhuriyet Üniversitesi, Uygulama Oteli Heykel Çalışması, Sivas, 2004.
5. Cumhuriyet Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Girişi Akademi Anıt Heykeli, Sivas, 2003.
6. Hava Savunma Okulu Merkez Komutanlığı Sosyal Tesisleri Duvar Resmi Uygulaması, İstanbul, 2003.
7. Cumhuriyet Üniversitesi Divriği Meslek Yüksek Okulu Duvar Resmi ve Rölyef Uygulaması, Sivas, 2002.
8. Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Önü Gevher Nesibe Anıt heykeli, Kayseri, 2000

